

Περιεχόμενα

Σύνοψη	3
Εισαγωγή	4
Περιβάλλον – Ενέργεια – Κλιματική κρίση.....	5
Κλιματική – Περιβαλλοντική – Ενεργειακή Δικαιοσύνη.....	5
Άξονες Πολιτικής.....	6
Χωροταξική πολιτική.....	7
Κοινωνική πολιτική, αλληλεγγύη και πρόνοια.....	8
Άξονες πολιτικής.....	8
Εργασία – Καταπολέμηση της ανεργίας.....	9
Μισθοί.....	9
Εργασιακές σχέσεις.....	10
Χρόνος εργασίας.....	10
Ανεργία.....	10
Υγεία και Πρόνοια.....	11
Υπηρεσίες φροντίδας υγείας και πρόνοιας στην κοινότητα.....	12
Παιδεία – Έρευνα.....	12
Παιδεία.....	12
Έρευνα.....	13
Φεμινιστική πολιτική και φύλο.....	14
Δικαιώματα.....	15
Βασικές θέσεις/προτάσεις.....	15
Διαχωρισμός κράτους-εκκλησίας.....	15
Αντιφασιστικός αγώνας.....	15
ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα.....	16
Ένταξη Ρομά.....	17
Πρόληψη και προστασία της παιδικής κακοποίησης.....	17
Σωφρονιστικό Σύστημα.....	18
Αντιμετώπιση αστυνομικής βίας κι αυθαιρεσίας.....	18
Προσφυγικό-Μεταναστευτικό.....	19
Άμεσα μέτρα αποκατάστασης.....	19
Πολιτισμός.....	19
12 προτεραιότητες για τον Πολιτισμό.....	20
Ψηφιακή Πολιτική.....	21
Ψηφιακές τεχνολογίες και ψηφιακή μετάβαση.....	21
Άμεσες προτεραιότητες.....	22
Οικονομία – Δίκαιη Ανάπτυξη – Παραγωγική Ανασυγκρότηση.....	22
Δίκαιη σύγχρονη κοινωνία.....	22

Βιομηχανική πολιτική.....	23
Τραπεζικό σύστημα.....	23
Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας-ΤΧΣ	24
«Κόκκινα» Δάνεια	24
Για την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα.....	25
Μικρομεσαία επιχειρηματικότητα	26
Δημόσια Περιουσία – Δημόσια Αγαθά – Ιδιωτικοποιήσεις	27
Δημόσια Περιουσία	27
Δημόσια Αγαθά.....	28
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	29
I. Πολιτικές στην Κοινότητα – Αυτοδιοικητική πολιτική	29
Αστική Χωροταξική Πολιτική.....	29
II. Ενδεικτικές Δράσεις ΟΦΥΠ.....	30
III. Παιδεία & Έρευνα.....	33
IV. Ιδιωτικοποιήσεις.....	34
ΤΑΠΕΔ	34
ΕΕΣΥΠ.....	35
V. Για τον δημόσιο τραπεζικό πυλώνα.....	35
VI. Άμεσα μέτρα για τη μείωση του κόστους αγροτικής παραγωγής.....	36
Μεσο-μακροπρόθεσμα μέτρα.....	36
VII. Διεκδίκηση γερμανικών οφειλών	37

Σύνοψη

Το κυβερνητικό πρόγραμμα σε ένα κόμμα της Αριστεράς αποτελεί την επιτομή στη συγκυρία του συνολικού προγράμματος. **Το «μεγάλο» Πρόγραμμα βλέπει το σήμερα και εκτείνεται στο μέλλον, διαθέτει δηλαδή τη στρατηγική του κοινωνικού μετασχηματισμού.** Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ διαθέτει πρόσφατο πρόγραμμα, το οποίο καλύπτει πολλά άμεσα ζητήματα εφαρμοσμένης πολιτικής και απαντά με το δικό του τρόπο στις στρατηγικές προκλήσεις. Κλειδιά στην κατανόηση του Προγράμματος είναι δύο εμβληματικές φράσεις. Η πρώτη, **«εντός και εναντίον»**. Που σημαίνει ότι κατανοούμε ότι βρισκόμαστε εντός ενός παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος και από την άλλη δεν συμφιλιωνόμαστε μαζί του, αντιθέτως. Η δεύτερη, **«διευρύνοντας τα όρια του εφικτού»**. Που σημαίνει ότι κατανοούμε τους καταναγκασμούς που επιβάλλει η νεοφιλελεύθερη διαχείριση του καπιταλισμού, δεν βολευόμαστε όμως στα όρια του εφικτού, αντίθετα αξιοποιούμε κάθε δυνατότητα για να διευρύνουμε τα όρια του. Εργαζόμαστε για την υπέρβαση.

Γνωρίζουμε ότι τα τέσσερα χρόνια της νεοφιλελεύθερης διακυβέρνησης της ΝΔ όξυναν τις ανισότητες, υπονόμισαν το κράτος δικαίου, ανασυγκρότησαν και επέκτειναν το πελατειακό σύστημα και αποδυνάμωσαν τους ελεγκτικούς μηχανισμούς του κράτους. Ταυτόχρονα, κρίσιμοι θεσμοί της κοινωνικής αναπαραγωγής και της οικονομικής δραστηριότητας παραδόθηκαν στα ιδιωτικά συμφέροντα και ιδιαίτερα στους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους, γεγονός που δημιουργεί επί πλέον δυσκολίες στην αλλαγή του παραδείγματος, σε μια νέα προοδευτική κοινωνική και πολιτική πλειοψηφία.

Το κυβερνητικό πρόγραμμα έχει μια διπλή πρόσκληση· αφενός προς την κοινωνία προκειμένου να μας εμπιστευθεί, αφού το πρόγραμμα αποτελεί και τη δική μας δέσμευση, αφετέρου προς τις πολιτικές δυνάμεις που καλούμε σε συμμαχία για μια προοδευτική κυβέρνηση, έτσι ώστε να εντοπιστούν συμπτώσεις και αποκλίσεις.

Η δομή του Κειμένου Συμβολής είναι «ανάποδη». Ξεκινά από την κλιματική κρίση και την ψηφιακή μετάβαση και καταλήγει στην οικονομική βάση. Οι εμφάσεις του κειμένου είναι στα άμεσα κοινωνικά προβλήματα: στην ακρίβεια, την ενεργειακή φτώχεια, την τιμαριθμική αναπροσαρμογή μισθών και συντάξεων, τα κόκκινα δάνεια και την προστασία της πρώτης κατοικίας, της αγροτικής γης και της επαγγελματικής στέγης, τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα, με έμφαση στο προσφυγικό-μεταναστευτικό, όπως και στα δημόσια αγαθά που απειλούνται. Όλα τα παραπάνω και με φεμινιστική προσέγγιση.

Αφιερώσαμε ιδιαίτερο κεφάλαιο στις βιώσιμες πόλεις ως προγραμματική συνεισφορά για τις επικείμενες αυτοδιοικητικές εκλογές. Έμφαση επίσης δίνεται στα ζητήματα των ιδιωτικοποιήσεων και της επανάκτησης από δημόσιο κρίσιμων τομέων της κοινωνικής αναπαραγωγής και της οικονομικής ρύθμισης. Πεδίο το οποίο, μετά το πολύνεκρο δυστύχημα στα Τέμπη, αποκτά μια δραματική επικαιρότητα.

Η «φιλοσοφία» του κειμένου είναι η αναδιανομή εισοδημάτων υπέρ των λαϊκών τάξεων και η ανακατανομή της ισχύος μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας.

Το ζήτημα της μεθόδου είναι σπουδαίο για τη σύνθεση του κυβερνητικού προγράμματος. Κατά τη γνώμη μας, **η συγκρότηση του προγράμματος δεν είναι αποκλειστική υπόθεση εμπειρογνομών ή επιτελείων. Είναι μια πολιτική διαδικασία που εμπλέκει τα Τμήματα της Κεντρικής Επιτροπής, τις οργανώσεις του κόμματος τα μέλη και τους φίλους του κόμματος που εργάζονται στο πεδίο.**

Στο κείμενο Συμβολής εντάξαμε τις επεξεργασίες Τμημάτων που εργάστηκαν έγκαιρα για το κυβερνητικό πρόγραμμα. Εντελώς ενδεικτικά να αναφέρουμε τα Τμήματα Πολιτισμού, Παιδείας, Υγείας, Δικαιωμάτων, Κοινωνικής Πρόνοιας και Αλληλεγγύης, Οικολογίας και Περιβάλλοντος, Αγροτικό.

Στη σύνθεση του κειμένου συνέβαλαν τα παρακάτω μέλη και φίλοι του κόμματος που εργάζονται με αφοσίωση πολλά χρόνια στα πεδία του κειμένου: Ειρήνη Αγαθοπούλου, Βάλια Αρανίτου, Ερρίκος Βεντούρας, Αννέτα Καβαδία, Έφη Καλαμαρά, Κώστας Καλωνιάτης, Μαρία Καραμεσίνη, Βασιλική Κατριβάνου, Φάνης Κουρεμπές, Όλγα Μπαλαούρα, Χριστίνα Μπαριτάκη, Όλγα Νάσση, Ανδρέας Ξανθός, Χαρά Ματσούκα, Γιάννης Μπασκόζος, Τριαντάφυλλος Μηταφίδης, Έλενα Παπαδοπούλου, Δέσποινα Παπαδοπούλου, Έφη Παρίση, Πέτρος Λινάρδος Ρυλμόν, Μάκης Σαπουτζόγλου, Ινώ Σιώζου, Γιώργος Σταμπουλής, Μιχάλης Σταυρουλάκης, Μανώλης Τερροβίτης, Γιώργος Τοζίδης, Ευκλείδης Τσακαλώτος, Χρήστος Τσιτσικάς, Θεανώ Φωτίου, Άννα Χατζησοφιά, Στέλλα Ψαρρά, Γιώργος Ψυχογιός, Δημήτρης Τσέκερης, Ερμίνια Κυπριανίδου.

Τη «συναρμολόγηση» των κειμένων με οικονομία λέξεων ανέλαβαν οι Δημήτρης Τσέκερης, Βασίλης Ρόγγας, Χριστόφορος Παπαδόπουλος.

Εισαγωγή

Ο κόσμος της εργασίας και η κοινωνία στο σύνολό της βρίσκονται αντιμέτωποι με μια χρόνια, πλέον, υποχώρηση της παραγωγικής ικανότητας της χώρας, με την κλιμακούμενη απειλή της κλιματικής αλλαγής, και με μια οδυνηρή δυναμική διεύρυνσης των ανισοτήτων. Η νεοφιλελεύθερη διαχείριση του ελληνικού πελατειακού καθεστώτος, που δεν επιδιώκει παρά τη διατήρηση της κερδοφορίας του μεγάλου επιχειρηματικού και τραπεζικού κεφαλαίου, επιδεινώνει αυτές τις εξελίξεις.

Η ανατρεπτική προοπτική εξαρτάται από τη δυνατότητα των λαϊκών τάξεων να επιβάλουν: α) την επιλογή στόχων για τον δημοκρατικό σχεδιασμό της ανασυγκρότησης, τοπικά και εθνικά, β) την καθιέρωση του καθοριστικού ρόλου του δημόσιου για την παραγωγική και κοινωνική ανάκαμψη και την ενεργειακή μετάβαση, γ) την επανασυσπείρωση του κόσμου της εργασίας, μέσω της ενίσχυσης της συνεταιριστικής και αλληλέγγυας οικονομίας και του συνδικαλιστικού κινήματος. Σε αυτή την προοπτική είναι απαραίτητος ο πρωτεύον ρόλος ενός δημόσιου τραπεζικού συστήματος.

Οι άμεσες αποφάσεις της αριστερής κυβέρνησης θα αφορούν πριν απ' όλα: α) μια γενναία αύξηση των αμοιβών της εργασίας, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, β) την αναβάθμιση στο ύψος των σύγχρονων αναγκών των δαπανών για την υγεία και την κατοικία, καθώς και την καθιέρωση επαρκών επιδομάτων για την ακρίβεια στις οικογενειακές δαπάνες και την ενέργεια. Παράλληλα, είναι ανάγκη να διαμορφωθεί ένα νέο θεσμικό πλαίσιο, με τη δημιουργία σε επίπεδο περιφερειών τοπικών κοινοβουλίων που θα αναλάβουν τον περιφερειακό σχεδιασμό σε θέματα παραγωγικής ανασυγκρότησης, κοινωνικών πολιτικών, ενεργειακής μετάβασης και αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, υποστηριζόμενα από επιτροπές πανεπιστημιακών ή άλλων εμπειρογνομόνων. Σε εθνικό επίπεδο αρμόδιο για τον σχεδιασμό θα είναι το Κοινοβούλιο.

Το δημόσιο χρέος θα αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης με σκοπό τη μείωσή του. Η αύξηση της φορολόγησης υψηλών εισοδημάτων θα αποτελέσει μια πηγή πόρων για τη χρηματοδότηση δημόσιων και κοινωνικών πολιτικών. Τα χρέη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων θα μειωθούν και η βιωσιμότητά τους θα εξετάζεται και θα διαμορφώνεται στο πλαίσιο του τοπικού αναπτυξιακού σχεδιασμού. Σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση της περιφερειακής ανάπτυξης σε όλους τους τομείς, θα υιοθετηθεί η χρησιμοποίηση τοπικών μέσων πληρωμής (τοπικά, συμπληρωματικά νομίσματα), έτσι ώστε να καλυφθούν τα κενά διαθέσιμων τραπεζικών χρηματοδοτήσεων, για την αύξηση της παραγωγής αγαθών, τις νέες υποδομές παραγωγής ηλεκτρισμού και προστασίας από ακραία φαινόμενα και την προσφορά κοινωνικών υπηρεσιών.

Η διαμόρφωση ενός πολιτικού προγράμματος πρέπει να βασίζεται σε ένα σαφές όραμα για την κοινωνία και το αναπτυξιακό μοντέλο, να μην συνιστά συρραφή ημιτελών και αντιφατικών εκφορών, αλλά είναι συνεκτικό και με συνέργειες μεταξύ των επιμέρους πολιτικών. Οφείλει επίσης να έχει δύο χρονικά σκέλη. Αφενός ένα

άμεσο, βραχυπρόθεσμο, των 100 πρώτων ημερών όπως είθισται να αποκαλείται, το οποίο θα δίνει και το στίγμα της νέας κυβερνητικής πολιτικής και θα δημιουργεί τις κοινωνικές και πολιτικές προϋποθέσεις για όσες δυσκολότερες μεταρρυθμίσεις πρόκειται να ακολουθήσουν. Και, αφετέρου, **ένα μεσο-μακροχρόνιο πακέτο μέτρων πολιτικής που θα αλλάζουν δραστικά το παραγωγικό μοντέλο και τους ταξικούς συσχετισμούς κεφαλαίου-εργασίας σε μία λειτουργικά βιώσιμη οικονομία και κοινωνία.**

Γνωρίζουμε πως το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ αντιμετωπίζει τόσο τις συστημικές προκλήσεις των πολλαπλών μεταβάσεων (κλιματική, ψηφιακή, διαρθρωτική, γεωπολιτική) σε ένα ασταθές και εύθραυστο διεθνές περιβάλλον (πόλεμοι, κατάρρευση διεθνών αλυσίδων αξίας, υγειονομική και περιβαλλοντική κρίση, διεθνής κερδοσκοπία κοκ), όσο και τις εσωτερικές αδυναμίες (αδύναμη παραγωγική βάση, χαμηλή απασχόληση και προστιθέμενη αξία, αυξανόμενες ανισότητες, επισφάλεια κλπ.). Αυτό είναι το πλαίσιο, σε αυτό το έδαφος θα αγωνιστούμε να πετύχουμε μεταρρυθμίσεις υπέρ της εργατικής τάξης και της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.

Περιβάλλον – Ενέργεια – Κλιματική κρίση

Τα ζητήματα του περιβάλλοντος, της ενέργειας και του κλίματος, αποτελούν για την παγκόσμια Αριστερά μία ευκαιρία για ευρύτερους αναγκαίους μετασχηματισμούς, απέναντι στον καπιταλισμό που αποτελεί την ρίζα της κλιματικής κρίσης, εξαιτίας της υπερεκμετάλλευσης των πόρων για την παραγωγή κέρδους, μέσω της εξόρυξης, καύσης και εμπορίας ορυκτών καυσίμων (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, κ.ά.), αλλά και της ενεργειακής κρίσης ή κατ' άλλους κρίσης ορυκτών καυσίμων. Οι ανισότητες κι εδώ αποτελούν κεντρικό ζήτημα, καθώς οι φτωχότεροι βιώνουν ασύμμετρα τις επιπτώσεις της ενεργειακής και κλιματικής κρίσης και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

Κλιματική – Περιβαλλοντική – Ενεργειακή Δικαιοσύνη

Εν μέσω πολλαπλών και αλληλένδετων κρίσεων, δεν υπάρχει περιθώριο οπισθοχώρησης σε ζητήματα περιβαλλοντικής, κλιματικής και ενεργειακής πολιτικής. Αντιθέτως, η υπεράσπιση της κοινωνίας και των επόμενων γενεών περνά μέσα από την υιοθέτηση τολμηρών και φιλόδοξων περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων. **Κεντρική προτεραιότητα για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αποτελεί η υπεράσπιση του ανθρώπινου και κοινωνικού δικαιώματος που σχετίζεται με την ποιότητα ζωής, την ενέργεια, την τροφή, το νερό, την υγεία και τελικά το περιβάλλον.** Τα δημόσια αυτά αγαθά πρέπει να αντιμετωπιστούν ως τέτοια, να αρθούν οι ανισότητες στην πρόσβαση όλων σε αυτά και ιδιαιτέρως των πιο ευάλωτων. Επιπλέον, είναι αναγκαία η οριζόντια ένταξη των περιβαλλοντικών θεμάτων στο δημοσιευμένο πρόγραμμα ΣΥΡΙΖΑ –ΠΣ, προσέγγιση που πρέπει να εφαρμοστεί και στις θεματικές πολιτικές.

Την επιλογή αυξημένης εξάρτησης των χωρών της ΕΕ στο φυσικό αέριο, στο πλαίσιο της νεοφιλελεύθερης πολιτικής για την τιμολόγηση του κόστους ενέργειας, πληρώνουν εδώ και πάνω από ένα έτος οι πολίτες και οι παραγωγικοί φορείς στην Ευρώπη. Την περίοδο του πολύ φτηνού φυσικού αερίου, εξαιτίας των lockdown και της πανδημίας, διαδέχτηκε η εκτίναξη των τιμών μετά την έξοδο από τα περιοριστικά μέτρα, ενώ η ενεργειακή κρίση που εντάθηκε περαιτέρω από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Συνδυασμός που γίνεται εκρηκτικός όσο μεγαλύτερη είναι η εξάρτηση από το φυσικό αέριο στην ηλεκτροπαραγωγή, ειδικά στο πλαίσιο μίας πλήρως αποτυχημένης (για τους πολίτες και την προστασία του περιβάλλοντος) κυβερνητικής θητείας εξυπηρετήσεων, με την ενεργειακή φτώχεια λόγω του υπέρογκου κόστους να εντείνεται.

Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες όπου το φυσικό αέριο την περίοδο εκκίνησης της πολεμικής σύγκρουσης στην Ουκρανία κάλυπτε περί το 40% της ηλεκτροπαραγωγής, κατόπιν πολιτικής επιλογής. Η αύξηση του μεριδίου του φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή ήταν μία κοντόφθαλμη και επικοινωνιακή επιλογή της κυβέρνησης ΝΔ. Το δεδομένο αυτό, σε συνδυασμό με τον στρεβλό τρόπο λειτουργίας της νέας δομής της αγοράς, του Μοντέλου Στόχου (Target Model) αλά ΝΔ, οδήγησε σε ιδιαιτέρως υψηλές τιμές για τους καταναλωτές, κυρίως χαμηλής και μέσης τάξης.

Στην κατεύθυνση αυτή απαιτείται επανεξέταση όλων των πολιτικών (ενδεικτικά):

- παραγωγής και διανομής ενέργειας
- πρωτογενούς παραγωγής με στροφή στην αγρο-οικολογία, και τη στόχευση στην αυτάρκεια σε βασικούς τομείς όπως οι ζωοτροφές
- εξορύξεις με απαγόρευση νέων αδειοδοτήσεων για υδρογονάνθρακες και χρυσό (ειδικά για την τελευταία περίπτωση, ακύρωση των αποικιοκρατικών όρων της νέας σύμβασης)
- μεταφορές και μαζικές μεταφορές με εκσυγχρονισμό και στόχευση στην εξοικονόμηση

Ανάγκη σύνδεσης των παραπάνω με την **γνώση και την έρευνα** που απαιτείται για να υλοποιηθούν.

Οικονομικό εργαλείο θα αποτελέσει και η αναδιάρθρωση του Ταμείου Ανάκαμψης στην κατεύθυνση των προτάσεων που ακολουθούν.

Θεσμικό εργαλείο, η αναδιαμόρφωση του κλιματικού νόμου ως μηχανισμού ελέγχου του συνόλου των πολιτικών για τη συμβολή τους στην αναχαίτιση και το μετριασμό των επιπτώσεων, της κλιματικής κρίσης.

Οι προτάσεις μας διαμορφώνονται σε τρεις βασικούς άξονες πολιτικής: Περιβάλλον, Αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και Κράτος-Διακυβέρνηση.

Άξονες Πολιτικής

Άξονας	Βασικές αρχές προσέγγισης	Επιμέρους στόχοι - Παρεμβάσεις
Περιβάλλον	<p>1. Η διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος είναι συνταγματική επιταγή και δικαίωμα των πολιτών.</p> <p>2. Χωρίς στιβαρή περιβαλλοντική πολιτική δεν μπορούν να επιτευχθούν οι κλιματικοί στόχοι.</p> <p>3. Συμμετοχική και δημοκρατική εφαρμογή της πολιτικής για το περιβάλλον, με ισονομία και διαφάνεια.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Βιοποικιλότητα: Επίτευξη ποσοτικών στόχων μέχρι το 2030 ▪ Προστατευόμενες Περιοχές: Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) και Προεδρικά Διατάγματα (ΠΔ) ▪ Δάση: Επικαιροποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση ▪ Κυκλική οικονομία - Απόβλητα – Ανακύκλωση ▪ Υδατικοί πόροι ▪ Αστικό περιβάλλον
Αντιμετώπιση κλιματικής κρίσης	<p>Πέραν του κλιματικού νόμου, στοχεύουμε στη μετάβαση από ένα συγκεντρωτικό σύστημα παραγωγής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα σε ένα δίκαιο, αποκεντρωμένο και «πράσινο» σύστημα παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) με συμμετοχή και πολιτών, τοπικής αυτοδιοίκησης κ.ά. μέσω ενεργειακών κοινοτήτων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημόσια ΔΕΗ – Σύμμαχος των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση. ΕΛΠΕ, Δίκτυα διανομής και μεταφοράς ενέργειας υπό δημόσιο έλεγχο ▪ Ελλάδα Κλιματικά Ουδέτερη το 2045 μέσω της συμμετοχής πολιτών, Ο.Τ.Α, συνεταιρισμών και ΜμΕ στην ενεργειακή μετάβαση ▪ Σύγχρονος χωρικός σχεδιασμός ανάπτυξης ΑΠΕ (χερσαίες και υπεράκτιες) με διαβούλευση με τις τοπικές κοινωνίες ▪ Αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) – Έμφαση σε ΑΠΕ, εξοικονόμηση, αποθήκευση, δίκτυα & υποδομές
Κράτος - Διακυβέρνηση	<p>Επαναφορά των βασικών αρμοδιοτήτων για το περιβάλλον στις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες (σχεδιασμού, αδειοδότησης και ελέγχου) που τώρα έχουν εκχωρηθεί σε ιδιώτες και παράλληλη ενίσχυση του κρατικού μηχανισμού με επαρκές και</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αναθεώρηση και αντικατάσταση νομοθετικών ρυθμίσεων που απορυθμίζουν περιβαλλοντική προστασία, περιβαλλοντική αδειοδότηση, περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις και ελέγχους. ▪ Κατάργηση εξαιρέσεων στο σχεδιασμό

	εξειδικευμένο προσωπικό.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αντιμετώπιση θεμάτων συναρμοδιοτήτων και οργάνωσης Κράτους και υπηρεσιών σχετικών με περιβαλλοντικά θέματα ▪ Επανεξέταση πλαισίου λειτουργίας και αρμοδιοτήτων για συναφείς δομές: ΟΦΥΠΕΚΑ, ΕΟΑΝ, Πράσινο Ταμείο
--	--------------------------	---

Ειδικά όσον αφορά στο ζήτημα της αντιμετώπισης των πολύ υψηλών τιμών ενέργειας και της αισχροκέρδειας, πέραν της ανάγκης ενίσχυσης της ενεργειακής εξοικονόμησης και αναγκαίας επιτάχυνσης των ΑΠΕ (με κατάλληλο σχέδιο για τη χωροθέτηση και σε συνεννόηση με τις τοπικές κοινωνίες) μέσω της ενίσχυσης της συμμετοχής πολιτών και Δήμων στην ενεργειακή μετάβαση, της αποθήκευσης και της τεράστιας ανάγκης αναβάθμισης των κτιρίων (δημόσιων, ΜμΕ, κατοικιών) για να μειωθεί η ζήτηση και να βελτιωθεί το κτιριακό απόθεμα, προτείνονται παρεμβάσεις θεσμικού τύπου όπως:

- Παρεμβάσεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, βραχυπρόθεσμα και μεσομακροπρόθεσμα (π.χ Target Model), σε συνεννόηση και με τις υπόλοιπες χώρες του ευρωπαϊκού νότου κι όχι μόνο.
- Έλεγχος της αγοράς φυσικού αερίου για αντιμετώπιση κερδοσκοπικών φαινομένων.
- Ανάπτυξη και ενίσχυση υποδομών μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας - Κατανομή του ηλεκτρικού χώρου με όρους διαφάνειας.
- Αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου των ενεργειακών κοινοτήτων, ενσωματώνοντας τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο – Ενίσχυση της ενεργειακής δημοκρατίας.

Χωροταξική πολιτική

Εντοπίζουμε τέσσερις ακραίες «επιθέσεις» και αναστολές της χωροταξικής πολιτικής στη χώρα μας. Πρόκειται για: α) τη βίαιη τουριστικοποίηση των ακτών, β) την απουσία σοβαρού χωροταξικού πλάνου για τις ΑΠΕ και την ταυτόχρονη «υπερθέρμανση» της αγοράς χωρίς κανόνες, γ) τις αλλαγές στην περιβαλλοντική νομοθεσία (πχ η κατάργηση των φορέων διαχείρισης των περιοχών NATURA) και δ) τις αλλαγές στις χρήσεις γης.

Κομβικό στοιχείο ενός αριστερού χωροταξικού προγραμματισμού είναι η διάγνωση τεσσάρων κρίσεων/κινδύνων: (α) της δημογραφικής κρίσης που αντιμετωπίζει η χώρα, (β) της κλιματικής κρίσης που δημιουργεί ακραίες συνθήκες ξηρασίας και πλημμυρών, (γ) της κρίσης παραγωγικής από-επένδυσης και (δ) της κοινωνικής κρίσης (φτώχεια, αστεγία, βία διαφόρων μορφών, κλπ).

Η χωρική πολιτική πρέπει να εστιάζει σε σημαντικές πλευρές της γεωγραφίας της χώρας από τις μεγάλες πόλεις, τα κατοικημένα νησιά και βουνά, τις μικρές πεδιάδες και τους εκατοντάδες μικρούς οικισμούς των 50-200 κατοίκων. **Στις συνθήκες αυτές δεν μπορεί να λειτουργήσουν οι εκτιμήσεις κόστους/ωφέλειας σε ό,τι αφορά τις σχολικές μονάδες, τις υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, τα δίκτυα ηλεκτρονικών και άλλων υποδομών, τις δημόσιες μεταφορές και άλλες σημαντικές για την καθημερινότητα υπηρεσίες.** Η σύνθετη αυτή γεωγραφία προσθέτει έναν ακόμη παράγοντα πολυπλοκότητας στα μεγάλα ζητήματα που έχουν να κάνουν με την υποδοχή και εγκατάσταση των προσφύγων/αιτούντων άσυλο, αποφεύγοντας τις επαναπροωθήσεις, τα καμπ και τις ακατοίκητες ή δυσπρόσιτες τοποθεσίες.

Για όλα τα παραπάνω χρειάζεται μια χωρική πολιτική που θα εστιάζει:

- Στην **πολιτική ενίσχυσης της περιφέρειας** με στόχο την μείωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων και της άνισης γεωγραφικής ανάπτυξης, με στόχο την **τοπική ανάπτυξη με περιβαλλοντικό και κοινωνικό πρόσημο**. Εξειδίκευση και παρακολούθηση των ειδικών τοπικών αναπτυξιακών και κοινωνικών χαρακτηριστικών κάθε περιοχής και κατανομή ευκαιριών και επενδύσεων ανάλογα με την τοπική ιδιαιτερότητα.

- Στον ολοκληρωμένο σχεδιασμό και προγραμματισμό του χώρου. Όχι στον κατ' εξαίρεση και ειδικό σχεδιασμό
- Στην ενίσχυση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης σε Α' και Β' βαθμό. Σύνδεση με τα εργαλεία του χωρικού σχεδιασμού (πολεοδομικά και περιφερειακά σχέδια)
- Στην προστασία του περιβάλλοντος και τη διαφύλαξη της γης ως πόρου που προστατεύεται από ενδο- τομεακές συγκρούσεις, αναπτυξιακές πιέσεις και ανεξέλεγκτη δόμηση
- Στην αντιμετώπιση της εκτός σχεδίου δόμησης, την προστασία των αιγιαλών και του νησιώτικου χώρου, των δασικών εκτάσεων, των πολιτισμικών τοπίων κ.α.
- Στην ισόρροπη κατανομή των ΑΠΕ σε σχέση με το περιβαλλοντικό και χωρικό αποτύπωμα
- Στην προστασία φέρουσας ικανότητας του νησιώτικου χώρου από την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη (π.χ. τουρισμός)

Κοινωνική πολιτική, αλληλεγγύη και πρόνοια

Η βιβλιογραφία από το 1980 κάνει λόγο για την εποχή του αυταρχικού νεοφιλελευθερισμού, κυρίως για τον αυταρχικό νεοφιλελευθερισμό, ως συνδυασμό μεταξύ κοινωνικό - πολιτικού αυταρχισμού και οικονομικού φιλελευθερισμού. Ο πολιτικός αυταρχισμός αφορά την υποβάθμιση, θεσμική ή άτυπη, των δημοκρατικών διαδικασιών και αξιών και την αποπολιτικοποίηση, ενώ ο κοινωνικός αναφέρεται κυρίως στην κανονικοποίηση του φόβου, του άγχους και της ανασφάλειας, στην απόρριψη της κοινωνικής δικαιοσύνης και την απαξίωση θεμελιωδών δικαιωμάτων. **Αναδιατυπώνεται η μορφή της κοινωνικής ιδιότητας του πολίτη και μεταρρυθμίζεται ριζικά το κοινωνικό κράτος.** Ο αυταρχικός νεοφιλελευθερισμός αναγνωρίζεται ως διαδικασία προσανατολισμού των δικαιωμάτων υπέρ της ιδιοκτησίας, του κεφαλαίου, της εμπορευματοποιημένης εργασίας, των επιχειρήσεων, της οικογένειας, της εκκλησίας και της φυλής, υιοθετώντας αξιακό σύστημα και ρητορική που προσιδιάζει στο νεοσυντηρητικό πολιτικό χώρο.

Άξονες πολιτικής

Για να επιτευχθεί ένας κοινωνικός μετασχηματισμός, μέσα από σταδιακές διαθρωτικές αλλαγές στο σύνολο των κοινωνικών πολιτικών, χρειάζονται αλλαγές προς τη κατεύθυνση ενός αριστερού ριζοσπαστισμού από την εν δυνάμει αυριανή αριστερή κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ. **Οι αλλαγές αυτές θα πρέπει να επαναφέρουν στους θεσμούς την λειτουργία ενσωμάτωσης της κοινωνίας, λειτουργία που εξορισμού διέθεταν, και ταυτόχρονα να συνδυάσουν τη χρήση στις νέες τεχνολογίες της ψηφιακής εποχής προς όφελος του συνόλου της κοινωνίας και όχι του μεγάλου κεφαλαίου.**

Με βάση αυτή τη θεμελιώδη αρχή προτείνονται έξι άξονες πολιτικών και δράσης:

1. **Προτεραιοποίηση του κοινωνικού κράτους, σε βάρος του προνοιακού, που υλοποιείται μέσω επιδοματικών πολιτικών.** Η αριστερή κοινωνική πολιτική δεν μπορεί να στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στα επιδόματα, που αποτελούν εφεύρημα του νεοφιλελεύθερου κράτους, αφαιρούν το περιεχόμενο των δικαιωμάτων (αφού τα υποκείμενα δεν δύνανται να τα απολαύσουν ακόμα κι αν προσφέρονται) και στοχεύουν στην ελάχιστη μέχρι εικονική αναδιανομή του πλούτου με αποτέλεσμα την αδρανοποίηση, την εξαθλίωση, τον στιγματισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό των πληθυσμών. Το προνοιακό κράτος πρέπει να παρεμβαίνει με την παροχή επιδομάτων μόνο στις περιπτώσεις που οι κοινωνικοί θεσμοί δεν ενσωματώνουν κάποιους πληθυσμούς, π.χ. λόγω σωματικής αδυναμίας (πχ ΑΜΕΑ) ή λόγω δύσκολων περιπτώσεων ενσωμάτωσης για λόγους ιστορικούς και πολιτισμικούς (πχ. Ρομά). Και πάλι, αυτές οι πολιτικές πρέπει να έχουν ημερομηνία λήξης σε μία μεταβατική φάση διακυβέρνησης.
2. **Σχεδιασμός ολιστικών κοινωνικών πολιτικών εκλαμβάνοντας την κοινωνική πολιτική σαν ένα σώμα** που απευθύνεται στην κοινωνία και της οποίας τα διαφορετικά πεδία διαρθρώνονται με τέτοιο τρόπο ώστε να προστατεύουν τους κοινωνικά αδύναμους πληθυσμούς, γιατί ειδικά αυτοί χρήζουν

αυτής της θετικής παρέμβασης του Κράτους. Στην πράξη γνωρίζουμε ότι συμβαίνει το αντίθετο: αυτοί που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη δεν έχουν πρόσβαση σε κανένα αγαθό.

3. **Αναδιανομή των εισοδημάτων με κεντρική φορολογική πολιτική που θα αναδιατάσσει αναλογικά τα εισοδήματα**, έτσι ώστε να μειώνονται άμεσα οι εισοδηματικές ανισότητες. Στην ίδια κατεύθυνση πρέπει να λειτουργήσουν όλοι οι κοινωνικοί θεσμοί, με τρόπο ώστε να αναδιανέμουν και να διευκολύνουν τη συμμετοχή σε αυτούς, προσφέροντας κάθε μορφής διαθέσιμο πόρο σε είδος: στεγαστικά αποθέματα, κάλυψη κενών σε στοχευμένους επαγγελματικούς κλάδους, αναδιανομή διαθέσιμων εκπαιδευτικών πόρων, έλεγχο των υγειονομικών πόρων και ταυτόχρονη ενίσχυσή τους, εναλλακτικές μορφές κοινωνικής εργασιακής συμμετοχής μέσω της στήριξης της κοινωνικής οικονομίας, των συνεταιριστικών σχημάτων, κλπ. Οι καλές πρακτικές άλλων χωρών είναι πολύτιμες για την υλοποίηση αυτού του άξονα.
4. **Αύξηση των κοινωνικών δαπανών προς εργασία, υγεία, εκπαίδευση, στέγη, κοινωνικά αγαθά, ψηφιακά μέσα**, με στόχο την κοινωνική επανενσωμάτωση των πληθυσμών. Το θέμα των ίσων ευκαιριών για το σύνολο των πληθυσμών, διαμενόντων στην ελληνική επικράτεια (γηγενών, παιδιών δεύτερης γενιάς και μεταναστών/προσφύγων), που θα έχουν πρόσβαση στους βασικούς θεσμούς, αποτελεί τον πυρήνα της εκάστοτε αριστερής κοινωνικής πολιτικής.
5. **Σε ό,τι αφορά τη μεσαία τάξη, για την οποία διαθέτουμε πιο ξεκάθαρα εργαλεία άσκησης πολιτικών, προστασία της από την καθοδική κοινωνική κινητικότητα**, ιδιαίτερα τα νοικοκυριά που έχουν ετήσιο εισόδημα κάτω των 25.000 ευρώ. Αυτοί οι τελευταίοι τοποθετούνται στην κατώτερη μεσαία τάξη, με αποτέλεσμα να απειλούνται άμεσα να διολισθήσουν στην εργατική τάξη και στην τάξη του αποκλεισμένου από τα κοινωνικά αγαθά προλεταριάτου. Η ίδια διολίσθηση αφορά και τις δύο τελευταίες τάξεις που τοποθετούνται στη βάση της πυραμίδας και χρήζουν άμεσης βοήθειας συνδυαστικού χαρακτήρα. Επιπρόσθετα, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η συντριπτική πλειοψηφία της κοινωνίας τοποθετείται πλέον στις τρεις παραπάνω ομάδες (κατώτερη μεσαία, εργατική, αποκλεισμένη) και καλύπτει το 80% του πληθυσμού.
6. **Αλλαγή παραγωγικού μοντέλου** με σταδιακή μετατόπιση των δυνάμεων της εργασίας, ως αποφασιστικού ρυθμιστικού παράγοντα, προς τους εργαζόμενους με πρωτοπόρες συμμετοχικές μορφές κοινωνικής και οικονομικής ευθύνης και βέλτιστης διαχείρισης αποτελεσμάτων. Ξεχωριστή ανάλυση χρειάζεται για το ρόλο και την ενίσχυση των κινημάτων, ως κεντρικού άξονα αριστερών πολιτικών.

Εργασία – Καταπολέμηση της ανεργίας

Ο καλπασμός του πληθωρισμού και η αισχροκέρδεια, καθώς και η σοβαρή επιδείνωση των εργασιακών σχέσεων και ωραρίων, αποτελεί μείζον ζήτημα. Το εισόδημα δεν επαρκεί ούτε για τα βασικά πλέον, οι εργαζόμενοι είναι όλο και πιο επισφαλείς, απροστάτευτοι και πιεσμένοι, ενώ η εκμετάλλευση –με την κάλυψη της κυβέρνησης και την πλήρη αποδιάρθρωση όλων των κρίσιμων υπηρεσιών (π.χ. κατάργηση δώρου, κατάργηση ΣΕΠΕ)- έχει «ανέβει πίστα». Σε αυτή τη συνθήκη οι νέοι όταν δεν εργάζονται σε συνθήκες γαλέρας, φεύγουν στο εξωτερικό για ένα καλύτερο μέλλον. Ως προς τις προτεραιότητες, παρατίθενται οι προτάσεις ανά άξονα παρακάτω.

Μισθοί

- **Τιμαριθμική αναπροσαρμογή μισθών** στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.
- **Αύξηση του κατώτατου μισθού στα 880 ευρώ**, συμπεριλαμβανόμενης της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, ώστε να εξασφαλίζει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, και στη συνέχεια επαναφορά της δυνατότητας καθορισμού του κατώτατου μισθού με συλλογική διαπραγμάτευση, μέσω της ΕΓΣΣΕ.
- **Προσαύξηση του νόμιμου ωρομίσθιου για την μερική απασχόληση (20%)**, μέτρο απαραίτητο για τον περιορισμό της υποδηλωμένης εργασίας και τη στήριξη τους εισοδήματος αυτής της κατηγορίας εργαζόμενων.
- **Επαναφορά των τριετιών**

Εργασιακές σχέσεις

- Αποκατάσταση και θεσμική **κατοχύρωση του δικαιώματος της απεργίας** και **ενίσχυση της συμμετοχής των εργαζομένων** και των εκπροσώπων τους στο σχεδιασμό της διαδικασίας της παραγωγικής ανασυγκρότησης και της δίκαιης μετάβασης.
- Αποκατάσταση και διεύρυνση των **συλλογικών συμβάσεων εργασίας** με πλήρη επαναφορά και θεσμική κατοχύρωση των αρχών της ευνοϊκότερης ρύθμισης και της επεκτασιμότητας.
- **Ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων για τους εργαζόμενους με επισφαλείς μορφές απασχόλησης** (εργολαβικοί και ενοικιαζόμενοι, εργαζόμενοι με καταχρηστικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου), ώστε να κατοχυρώνονται τόσο τα εργασιακά τους δικαιώματα όσο και η βασική αρχή της ίσης αμοιβής για ίσης αξίας εργασία. Αναγνώριση των εργαζομένων σε πλατφόρμες ως μισθωτών και υπαγωγή τους στην εργατική νομοθεσία και τις ΣΣΕ, βελτίωση της νομοθεσίας για την τηλεργασία.
- **Αναβάθμιση του ΣΕΠΕ** σε αυτοτελή Γενική Γραμματεία με ενισχυμένο ρόλο και ενίσχυση σε προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή και θέσπιση αποτελεσματικών κυρώσεων για εργοδοτικές παραβάσεις.
- **Καθιέρωση Εθνικού Συστήματος Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (ΥΑΕ)** και δημιουργία ειδικού φορέα για την ασφάλιση του επαγγελματικού κινδύνου, εφαρμογή των αρχών ΥΑΕ στο Δημόσιο και την τοπική αυτοδιοίκηση.
- **Πλήρης εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας/190** και της Σύστασης του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ILO) σχετικά με την εξάλειψη της βίας και της παρενόχλησης στον χώρο εργασίας, με τη λήψη πρόσθετων μέτρων προστασίας.

Χρόνος εργασίας

- **Μείωση του νόμιμου ορίου των υπερωριών** και κατάργηση της υπερεργασίας, αυξάνοντας ταυτόχρονα την προσαύξηση από 20% σε 40%.
- **Μείωση του εβδομαδιαίου χρόνου εργασίας από το 40ωρο στο 35ωρο** χωρίς μείωση μισθών, μετά από μελέτη επιπτώσεων ανά κλάδο και κοινωνική διαβούλευση, και με αντισταθμιστικά μέτρα μείωσης του μη μισθολογικού κόστους εργασίας. Της γενικευμένης εφαρμογής θα προηγηθεί πιλοτική εφαρμογή και αποτίμηση του μέτρου σε δείγμα επιχειρήσεων.

Ανεργία

- Μεγάλα **προγράμματα κοινωφελούς εργασίας** σε δήμους και περιφέρειες της χώρας δωδεκάμηνης διάρκειας με παράλληλη κατάρτιση/επανακατάρτιση
- **Επανασχεδιασμός του συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης** ανέργων και εργαζομένων και σύνδεσή του με τις υπηρεσίες συμβουλευτικής του ΟΑΕΔ
- Ολοκληρωμένα **προγράμματα απασχόλησης-κατάρτισης-επιχειρηματικότητας ανέργων** σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο και σύνδεσή τους με τα περιφερειακά/τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα.
- Δικαίωμα δωρεάν πρόσβασης όλων των νέων που αποφοιτούν από το λύκειο και δεν εισάγονται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σε **μαθητεία ή μεταλυκειακή επαγγελματική κατάρτιση**
- **Πρόγραμμα ενίσχυσης της νεανικής επιχειρηματικότητας** μέσω ειδικού Ταμείου.
- Ολοκληρωμένα **προγράμματα συμβουλευτικής-κατάρτισης-απασχόλησης** για ευάλωτες κατηγορίες γυναικών.
- Μεγάλο **πρόγραμμα εργασιακής ένταξης προσφύγων** (ως μέρος ενός Σχεδίου κοινωνικής ενσωμάτωσης προσφύγων)
- Μεγάλο **πρόγραμμα εργασιακής ένταξης αναπήρων** (ως μέρος του Σχεδίου Δράσης για τα Άτομα με Αναπηρία)

Υγεία και Πρόνοια

Η βασική στόχευση του προγράμματος υγείας του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ πρέπει να είναι η **εξάλειψη των υγειονομικών ανισοτήτων, μέσα από δημόσιες πολιτικές καθολικής και ισότιμης κάλυψης των αναγκών υγείας των ανθρώπων και την ενδυνάμωση του Δημόσιου Συστήματος Υγείας**. Σήμερα που το ΕΣΥ είναι σε πλήρη αποδιοργάνωση με ευθύνη της κυβέρνησης Μητσοτάκη και στα νοσοκομεία της επαρχίας επικρατεί διαλυτική κατάσταση, αυτό που προέχει για μια νέα προοδευτική κυβέρνηση είναι η μάχη για την επιβίωση της δημόσιας περίθαλψης και η εγγυημένη πρόσβαση όλων των πολιτών στην αναγκαία ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Δεν αρκεί όμως πλέον μόνο αυτό. Παράλληλα με τον αγώνα για την αντιστροφή του κλίματος παραίτησης και φυγής γιατρών από το ΕΣΥ και για την εύρυθμη λειτουργία των δημόσιων δομών (πρωτοβάθμιων και νοσοκομειακών), πρέπει να προχωρήσει και η ριζική αναδιοργάνωση του Δημόσιου Συστήματος Υγείας, με έμφαση:

1. στην αξιόπιστη **δημόσια κάλυψη νέων αναγκών** (οικογενειακός γιατρός, ολοκληρωμένη φροντίδα στο επίπεδο της κοινότητας, αποκατάσταση, ψυχική υγεία, στοματική υγεία, ιατρική εργασία, γηριατρική φροντίδα, σχολική υγεία, υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας).
2. στη δραστική **μείωση των ακάλυπτων αναγκών υγείας και της υψηλής ιδιωτικής δαπάνης** (40% του συνόλου), με στοχευμένη ενίσχυση των δομών του ΕΣΥ στην Περιφέρεια, διευρυμένες παροχές από τον ΕΟΠΥΥ και μείωση της συμμετοχής των ασθενών στο κόστος περίθαλψης.
3. στην **ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών** και στο **σεβασμό των δικαιωμάτων εργαζομένων και ασθενών**.
4. στη **δημοκρατική και συμμετοχική Διοίκηση του ΕΣΥ**, με θεσμούς κοινωνικού ελέγχου και δημόσιας λογοδοσίας, που θα εξασφαλίζουν δίκαιη κατανομή των πόρων και κοινωνική ανταποδοτικότητα τους.
5. στη **δικτύωση των δημόσιων δομών ΠΦΥ** (Κέντρα Υγείας-TOMY) με τις κοινωνικές δομές των Δήμων, τις κοινοτικές δομές Ψυχικής Υγείας και αντιμετώπισης των εξαρτήσεων, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης υγειονομικής και ψυχοκοινωνικής φροντίδας.
6. στη **συνέργεια ΕΣΥ και Κοινωνικού Κράτους**, για την αποτελεσματική παρέμβαση στους κοινωνικούς προσδιοριστές της υγείας (εργασία, εισόδημα, μόρφωση, συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία, φυσικό και δομημένο περιβάλλον, διατροφή, θέρμανση, υποστηρικτικά κοινωνικά δίκτυα ειδικά για ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, κλπ) που έχουν επιδεινωθεί δραματικά λόγω των επάλληλων κρίσεων.

Κρίσιμη προϋπόθεση για όλα τα παραπάνω είναι η **στρατηγική της σύγκλισης με το μέσο όρο των δημόσιων δαπανών υγείας της ΕΕ (7,5% του ΑΕΠ, από 5,5% που είναι σήμερα στην Ελλάδα)** και η **αντιστροφή του brain drain** με γενναία αναβάθμιση των αποδοχών του ιατρικού και λοιπού υγειονομικού προσωπικού του ΕΣΥ με βελτίωση των συνθηκών εργασίας, υπερωριακής απασχόλησης και επιστημονικής εξέλιξης στο σύστημα υγείας.

Η πανδημία άλλαξε τις προτεραιότητες σε παγκόσμιο επίπεδο καθώς:

- Ανέδειξε την τεράστια απειλή που αποτελεί για τις σύγχρονες κοινωνίες μια κρίση Δημόσιας Υγείας, απέναντι στην οποία δεν υπάρχουν υγειονομικά σύνορα.
- Ενίσχυσε το σενάριο των αναδυόμενων επιδημιών στον 21^ο αιώνα, που σχετίζονται με την κλιματική κρίση, την οικολογική καταστροφή και την ανατροπή στη σχέση ανθρώπου-φύσης.

Για να μην πάνε χαμένες οι εμπειρίες και τα συμπεράσματα από την πανδημική κρίση **επιβάλλεται μια νέα υγειονομική στρατηγική σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, με ενδυνάμωση των δημόσιων συστημάτων υγείας και κοινωνικής φροντίδας**, αλλά και με νέο πλαίσιο για τη φαρμακευτική-ιατροτεχνολογική καινοτομία που θα εγγυάται ισότιμη πρόσβαση όλων των ανθρώπων, χωρίς διακρίσεις, στα σύγχρονα διαγνωστικά μέσα και στις νέες θεραπείες. Αυτό πρακτικά σημαίνει δημόσια χρηματοδότηση της έρευνας με

διαφάνεια, δίκαιες τιμές στα νέα φάρμακα και εμβόλια, νέο πλαίσιο για τις πατέντες και την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων των πολυεθνικών. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ έχει την υποχρέωση να συμβάλλει σε ένα κοινό μέτωπο αριστερών και προοδευτικών δυνάμεων της Ευρώπης για πολιτικές σύγκλισης και ευρωπαϊκής αλληλεγγύης στον τομέα της Υγείας. Το σύνθημα «**η Υγεία και το Φάρμακο πάνω από τα κέρδη**» συμπυκνώνει αυτή τη νέα στρατηγική, που έγινε τραγικά επίκαιρη λόγω της πανδημίας.

Υπηρεσίες φροντίδας υγείας και πρόνοιας στην κοινότητα

Οι υπηρεσίες φροντίδας στην κοινότητα και οι παροχές σε χρήμα (επιδόματα) και είδος (π.χ. σχολικά γεύματα) είναι τα **μέσα παρέμβασης του κοινωνικού κράτους για την υποστήριξη της πλειοψηφίας των πολιτών**, σε κάθε στιγμή της ζωής τους που αντιμετωπίζουν προβλήματα κοινωνικής και υγειονομικής ανισότητας. Παρέχουν ασφάλεια στον πολίτη ότι το κράτος είναι αρωγός σε κάθε στιγμή της ζωής του. Πρέπει να παρέχονται δωρεάν και γενναιόδωρα, και καταπολεμούν τις ανισότητες, τη φτώχεια και την παιδική φτώχεια, που δεν αντιμετωπίζονται μόνο με την ανάπτυξη. Συνιστούν την πρόταση της Αριστεράς στον αντίποδα της νεοφιλελεύθερης αντίληψης ότι οι δωρεάν υπηρεσίες και παροχές αφορούν μόνο τους ακραία φτωχούς.

Οι υπηρεσίες φροντίδας στην κοινότητα αφορούν κυρίως παιδιά, ανάπηρους, χρονίως πάσχοντες και ηλικιωμένους, καθώς και κάθε ενήλικα που αντιμετωπίζει πρόσκαιρα προβλήματα υγείας ή αναπηρίας. Ο νεοφιλελευθερισμός στη χώρα μας τις ανέθετε παραδοσιακά στην οικογένεια και τη φιλανθρωπία, ακολουθώντας το μοντέλο των χωρών του ευρωπαϊκού νότου. Σήμερα, επιχειρεί και πάλι να τις αναθέσει στη φιλανθρωπία αλλά και στο ιδιωτικό κεφάλαιο διότι οι υπηρεσίες φροντίδας υγείας-πρόνοιας συγκροτούν ένα μεγάλο οικονομικό χώρο, ιδανικό πεδίο ανάπτυξης και κερδοφορίας της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Αυτό αποδεικνύεται και από πρόσφατους νόμους της κυβέρνησης Μητσοτάκη για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις στην υγεία, την φροντίδα παιδιών, ΑμεΑ και ηλικιωμένων. Με αυτούς, αφενός ο Υπουργός Υγείας συρρικνώνει το ΕΣΥ και μεταφέρει προς τον ιδιωτικό τομέα πολλές δημόσιες υπηρεσίες φροντίδας, ενώ ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων εισηγείται στη Βουλή νόμους για την εδραίωση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στους τομείς υγείας και πρόνοιας.

Ο οικονομικός χώρος των υπηρεσιών φροντίδας, στη συντριπτική του πλειοψηφία βασίζεται στην εργασία γυναικών, εξ ου και αποκαλείται «μωβ οικονομία». Δηλαδή είναι κυρίως οι γυναίκες που αναλαμβάνουν, είτε μέσα στο νοικοκυριό, (μητέρες, κόρες, αδερφές, γιαγιάδες), τη φροντίδα άλλων μελών ως «αόρατες» και μη αμειβόμενες εργαζόμενες, είτε σε δημόσιες και κοινωνικές δομές ή επιχειρήσεις ως –συνήθως– υποαμειβόμενες μισθωτές. Ο τομέας υπηρεσιών φροντίδας δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας στις υφιστάμενες ή νέες δομές αλλά και νέες, κυρίως μικρομεσαίες επιχειρήσεις με έμφαση στην καινοτομία και την ψηφιακότητα (τηλεϊατρική, φροντίδα εξ αποστάσεως).

Παιδεία – Έρευνα

Παιδεία

Η παιδεία αποτέλεσε ακόμα ένα θύμα της ιδεοληπτικής νεοφιλελεύθερης διακυβέρνησης. Από τη μείωση της χρηματοδότησης των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και εν γένει της προσπάθειας υποβάθμισης της δημόσιας παιδείας, μέχρι την έρευνα και την πανεπιστημιακή αστυνομία ή την αναβάθμιση των ιδιωτικών κολλεγίων εις βάρος των δημοσίων ιδρυμάτων, και την συνολική λογική πως η παιδεία είναι εμπόρευμα. Στον αντίποδα αυτής της λογικής, εμείς προτεραιοποιούμε την ενίσχυση της δημόσιας παιδείας και έρευνας, για πρόσβαση όλων στην εκπαίδευση, χωρίς αποκλεισμούς.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θα καταργήσει όλους τους αντικειμενικούς νόμους της Ν.Δ. και θα νομοθετήσει άμεσα και μεσοπρόθεσμα μέτρα, όπως:

- ο **14χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση** από το νηπιαγωγείο έως το Λύκειο με την ένταξη όλων των υπαρχόντων τύπων λυκείων.

- **Αύξηση της χρηματοδότησης για την παιδεία στο 5% του ΑΕΠ**
- **Αύξηση των αποδοχών των εκπαιδευτικών** επιπλέον της αναγκαίας τιμαριθμικής αναπροσαρμογής.
- **Επανεξέταση μαθημάτων κοινωνικών επιστημών και καλλιτεχνικής παιδείας.**
- **Ενίσχυση του Ολοήμερου σχολείου, του Νηπιαγωγείου, του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου** σε δομές και προγράμματα σπουδών.
- **Ενίσχυση υποδομών και υλικοτεχνικού εξοπλισμού** μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης

Έρευνα

Η παραγωγή νέας γνώσης μέσω της ερευνητικής διαδικασίας προάγει την παιδεία, την καλλιέργεια, διευρύνει τους ορίζοντες της κοινωνίας και στηρίζει την εκπαίδευση σε όλες τις ακαδημαϊκές βαθμίδες, προάγοντας την «κοινωνία της γνώσης». Μέσα από την αύξηση της έντασης γνώσης τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα η έρευνα μπορεί να συμβάλλει ενεργά στην παραγωγική ανασυγκρότηση. **Χρηματοδοτώντας την έρευνα στηρίζουμε τον ποιοτικό μετασχηματισμό του παραγωγικού μοντέλου σε βάθος χρόνου ενισχύοντας ταυτόχρονα την αυτάρκεια και ανεξαρτησία της χώρας.** Η ένταξη της νέας Γνώσης και της καινοτομίας, στην παραγωγική διαδικασία, μπορεί να έχει βαθύτατα θετικό κοινωνικό αποτύπωμα, εφόσον συνδυάζεται με ένα πρότυπο ανάπτυξης που είναι βιώσιμο, συμπεριληπτικό και κοινωνικά δίκαιο.

Η ερευνητική πολιτική που διαμορφώθηκε και εφαρμόστηκε την περίοδο 2015-2019, βασισμένη στο ιδεολογικό υπόβαθρο της Αριστεράς, επιχείρησε να δώσει σαφείς απαντήσεις σε ποικίλα νεοφιλελεύθερα ιδεολογήματα και πρακτικές αναπτύσσοντας ταυτόχρονα μια ολιστική και συστηματική προσέγγιση, η οποία ενίσχυε βήμα προς βήμα ολόκληρη την αλυσίδα της Έρευνας και της Καινοτομίας. Ξεκινώντας από την χωρίς περιορισμούς, **ελεύθερη ποιοτική Έρευνα που προκύπτει από την επιστημονική περιέργεια**, στήριξε το ερευνητικό δυναμικό, και ιδιαίτερα τους νέους επιστήμονες, και συνέβαλε στην αναβάθμιση ή/και τον εμπλουτισμό των ερευνητικών υποδομών. Αναπτύσσοντας εμβληματικές δράσεις με έντονο κοινωνικό αποτύπωμα στήριξε την στοχευμένη τεχνολογική έρευνα που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση μεγάλων κοινωνικών προκλήσεων ενώ με την ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών για την Καινοτομία υποστήριξε την υγιή νεοφυή επιχειρηματικότητα.

Με γνώμονα τις κατευθυντήριες αρχές και την πλούσια παρακαταθήκη του κυβερνητικού έργου αλλά και συνεκτιμώντας τις τρέχουσες συνθήκες προτείνεται μια σειρά βασικών προγραμματικών κατευθύνσεων/αξόνων άμεσης προτεραιότητας:

1. Διαμόρφωση του Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας

Η ώσμωση μεταξύ έρευνας και παιδείας είναι αναγκαία συνθήκη για τη βέλτιστη αξιοποίηση του γνωστικού κεφαλαίου που παράγεται στα ΕΚ και ΑΕΙ της χώρας, ώστε αυτά να αποτελούν πυλώνες για ένα νέο παραγωγικό μοντέλο, που προάγει την δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη, την προάσπιση της δημοκρατίας και την κοινωνική συνοχή.

- κατάργηση του ν. Κεραμέως και όλων των αναχρονιστικών προβλέψεών του.
- Επαναφορά της Έρευνας στο χαρτοφυλάκιο της Παιδείας κάτω από το ίδιο Υπουργείο. Η κίνηση αυτή απεγκλωβίζει την έρευνα από τη μονοδιάστατη χρησιμοθηρική αντίληψη του αποκλειστικού ρόλου της ως εργαλείο για τη στήριξη πρόσκαιρων αναγκών της αγοράς.

2. Ενίσχυση του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ)

Το ΕΛΙΔΕΚ αποτέλεσε καινοφανή θεσμό χειραφέτησης της ακαδημαϊκής /ερευνητικής κοινότητας και άμβλυνσης των ανισοτήτων πρόσβασης νέων επιστημόνων στην Έρευνα και ο ρόλος αυτός πρέπει να

συνεχιστεί με:

- Σταθερή δημόσια χρηματοδότηση για τη διασφάλιση της συνεπούς και συστηματικής προκήρυξης ερευνητικών προγραμμάτων.
- Ενίσχυση προγραμμάτων για μεταδιδακτορικούς ερευνητές, με τους ίδιους να είναι επιστημονικοί υπεύθυνοι για την υλοποίησή τους.
- Διορθωτικές παρεμβάσεις στη σύσταση του Επιστημονικού Συμβουλίου για τη βελτίωση της λειτουργίας του.
- Μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας και του χρόνου αξιολόγησης των προτάσεων.

3. Ενίσχυση του έμψυχου δυναμικού των ΑΕΙ και ΕΚ όλων των κατηγοριών

- Διπλασιασμός των μελών ΔΕΠ και των ερευνητών, αλλά και της χρηματοδότησης των Ιδρυμάτων σε βάθος τετραετίας. Αύξηση τουλάχιστον κατά 15% του διοικητικού προσωπικού τους.
- Βελτίωση του ειδικού μισθολογίου του ερευνητικού προσωπικού. Επί ΣΥΡΙΖΑ και επί σκληρών μνημονίων, δυστυχώς αναγκαστήκαμε σε μεγάλη μείωση μισθού- και στα ΑΕΙ, αλλά ειδικά στα ΕΚ, ενώ η λογική του χαμηλού κόστους στην εργασία έχει δυστυχώς εμπεδωθεί.

4. Μέτρα άρσης της επισφάλειας νέων επιστημόνων και ερευνητών

Η αντιμετώπιση του brain drain & brain waste είναι άμεση προτεραιότητα μέσα από παρεμβάσεις για:

- Δημιουργία θέσεων εργασίας (tenure track) στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα με αξιοπρεπείς μισθούς.
- Εργασιακά περιβάλλοντα - πόλοι έλξης για νέους εξειδικευμένους επιστήμονες για να παραμείνουν ή να επιστρέψουν στη χώρα.
- Ένταξη των υποψήφιων διδασκτόρων στον εργασιακό βίο από τα πρώτα τους βήματα στην Έρευνα (κάλυψη ασφαλιστικών / συνταξιοδοτικών εισφορών)
- Δίκτυα-γέφυρες για ουσιαστική διασύνδεση επιστημόνων της διασποράς με τον ερευνητικό ιστό και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες στην Ελλάδα.

5. Έρευνα και οικονομική ανάπτυξη: ΑΕΙ, ΕΚ & επιχειρηματικότητα

- Επέκταση συνεργατικών προγραμμάτων μεταξύ ΑΕΙ, ΕΚ και καινοτόμων επιχειρήσεων.
- Εξασφάλιση χρηματοδοτήσεων υψηλού ρίσκου (τύπου Equifund) νεοφυών επιχειρήσεων σε πρώιμο στάδιο με έμφαση στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Απαγκίστρωση από στρεβλές ρυθμίσεις (π.χ. βιομηχανικά διδακτορικά) που υποβαθμίζουν τη δυνατότητα διεξαγωγής υψηλής ποιότητας Έρευνας.
- Επιδότηση θέσεων εργασίας σε τμήματα R&D καινοτόμων επιχειρήσεων για ερευνητές σε μεταδιδακτορικό επίπεδο.

Φεμινιστική πολιτική και φύλο

Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ η ισότητα των φύλων δεν είναι ένα «γυναικείο ζήτημα», αλλά θεμελιώδες ζήτημα δημοκρατίας και αδιαπραγμάτευτη αρχή, με βασικούς άξονες:

- α) την οριζόντια ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές και
- β) τη λήψη θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών για την αντιμετώπιση των έμφυλων διακρίσεων.

Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητη η επανασύσταση και η αυτοτέλεια της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων με την παράλληλη σύσταση Κυβερνητικού Συμβουλίου Ισότητας των Φύλων (ΚΥΣΙΦ). Επιπλέον, στόχος μας είναι η συμμετοχή 50/50 κατά φύλο σε όλα τα κέντρα λήψης αποφάσεων και σε θέσεις ευθύνης στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, από την Κυβέρνηση έως την αυτοδιοίκηση και τους συνδικαλιστικούς φορείς.

Όσον αφορά τη γεφύρωση του έμφυλου χάσματος στην αγορά εργασίας, στις αμοιβές και στις συντάξεις απαιτούνται μέτρα συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής και κοινωνικές παροχές υπηρεσιών φροντίδας για παιδιά και άλλα εξαρτώμενα άτομα, καθώς και αυστηροί έλεγχοι για την εφαρμογή της Σύμβασης 190 για τη σεξουαλική παρενόχληση στους χώρους εργασίας και για το θεσμικό πλαίσιο γονικών αδειών.

Άλλα μέτρα πρέπει να είναι:

- Η σεξουαλική αγωγή στο σχολείο και η εξάλειψη έμφυλων στερεοτύπων στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Η απρόσκοπτη πρόσβαση στη βασική σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία αγοριών και κοριτσιών, γυναικών και ανδρών από την ηλικία των 15 ετών
- Η κατάργηση των δυσμενών διατάξεων του Ν.4800/2021 για την υποχρεωτική συνεπιμέλεια και ο εκσυγχρονισμός του οικογενειακού δικαίου
- Η νομική αναγνώριση του εγκλήματος της γυναικοκτονίας με την ένταξή του στον Ποινικό Κώδικα
- Η διασφάλιση της βιωσιμότητας του Δικτύου Δομών για τη συμβουλευτική και φιλοξενία γυναικών θυμάτων βίας, με ένταξη της χρηματοδότησής τους στον κρατικό προϋπολογισμό, διασφάλιση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας και διερεύνηση της δυνατότητας λειτουργίας νέων δομών και παροχής επιπλέον υπηρεσιών (π.χ. επείγουσα διαμονή).
- Το έμφυλο πρόσημο στον σχεδιασμό πολιτικών για την πράσινη ανάπτυξη και την ψηφιακή μετάβαση.

Δικαιώματα

Η υπεράσπιση των δικαιωμάτων των ανθρώπων είναι το Α και το Ω της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της κοινωνικής συνοχής και της ασφάλειας σε μια κοινωνία. Δεν υπάρχει ειρήνη χωρίς δικαιοσύνη. Δεν υπάρχει πιο αυθεντική μέριμνα για το ευ ζην της κοινότητας, από την προάσπιση των δικαιωμάτων και, μάλιστα, των ασθενέστερων ανθρώπων, που δεν είναι δημοφιλείς, είναι μειοψηφίες ή δεν έχουν φωνή. Είναι ζήτημα ταυτοτικό της Αριστεράς. **Καμία μεγάλη τομή δεν μπορεί να υπάρξει, καμία ριζοσπαστική, προοδευτική και εναλλακτική ιδέα ή πρόταση δεν μπορεί να προωθηθεί, αν οι ελευθερίες και τα δικαιώματα δεν βρίσκονται στην πρώτη γραμμή** της σύγκρουσης και δεν μπολιάζουν το σύνολο των παρεμβάσεων, που θα έχουν στόχο τον κοινωνικό μετασχηματισμό.

Τα ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα αποτελούν, ανάμεσα σε άλλα, και νομικές θεμελιώσεις που προέκυψαν από τις διεκδικήσεις των πολιτών. Κι ωστόσο η κατοχύρωσή τους είναι εύθραυστη και υπόκειται στις επιθέσεις των συντηρητικών, νεοφιλελεύθερων και alt-right ιδεών. Οι επονομαζόμενοι «πόλεμοι κουλτούρας» στο δυτικό κόσμο αφορούν σχεδόν πάντα τα δικαιώματα, είναι εξαιρετικά σφοδρόι κοινωνικά, διαμορφώνουν προεκλογικά προγράμματα και εκλογικά αποτελέσματα και είναι πεδίο δραστηριοποίησης των προοδευτικών και ριζοσπαστικών ανθρώπων. Πρόνοια της Αριστεράς είναι η **περαιτέρω κατοχύρωση, εμβάθυνση και επέκταση όλων των δικαιωμάτων σε καθολικό επίπεδο, έτσι ώστε να αίρονται προνόμια που προκύπτουν από το φύλο, τη φυλή, την τάξη, την ηλικία, την υγεία, την ψυχική κατάσταση, τη θρησκευτική πίστη.**

Βασικές θέσεις/προτάσεις

Διαχωρισμός κράτους-εκκλησίας

Διαχωρισμός των θρησκευτικών από το κράτος και **εκκοσμίκευση του κράτους**, στα πλαίσια που επιτρέπει το Σύνταγμα. Πλήρης διαχωρισμός με αλλαγή του Συντάγματος αμέσως μόλις ολοκληρωθεί η πενταετία από την προηγούμενη αναθεώρηση.

Αντιφασιστικός αγώνας

Ο αγώνας ενάντια στην ακροδεξιά, τον φασισμό και τον νεοναζισμό είναι πρώτη προτεραιότητα για τον ΣΥΡΙΖΑ και αποτελεί ουσιώδες κομμάτι του αγώνα για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα. Πρέπει να διεξάγεται ταυτόχρονα σε πολλά επίπεδα (πολιτικό, θεσμικό, δικαστικό, ιδεολογικό, κοινωνικό και

κινηματικό). Η Αριστερά, ιστορικά, αποτελεί κορμό αυτού του αγώνα, ο οποίος ωστόσο απαιτεί ευρείες συμμαχίες και μέτωπα. Στο αγώνα αυτό εναντίον της ακροδεξιάς, του φασισμού και του νεοναζισμού μπορούμε να διακρίνουμε τρία πεδία, τα οποία μπορεί να έχουν συνδέσεις μεταξύ τους, ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν ταυτίζονται:

- i. **Τον αγώνα ενάντια στις ακροδεξιές αντιλήψεις** οι οποίες υιοθετούνται στον επίσημο πολιτικό λόγο, στον κυβερνητικό λόγο και πρακτική, αλλά και σε μεγάλο μέρος των ΜΜΕ. Ο λόγος και πρακτικές της κυβέρνησης Μητσοτάκη έναντι του προσφυγικού αποτελούν εξέχον τέτοιο παράδειγμα. Είναι ένα σημείο εξαιρετικά επικίνδυνο, καθώς έτσι η πολιτική ατζέντα μετατοπίζεται στα (ακρο)δεξιά, οι ακροδεξιές αντιλήψεις κανονικοποιούνται και διαχέονται πολλαπλώς (αμέσως ή εμμέσως, διά του λόγου ή της πρακτικής) σε μεγάλα κομμάτια της κοινωνίας.
- ii. **Τον αγώνα ενάντια σε ακροδεξιές ομάδες και μορφώματα**, τα οποία υιοθετούν και προάγουν μαχητικά και συνδυαστικά, τον ρατσισμό, τον ακραίο εθνικισμό και σεξισμό, την πολεμοκαπηλία, τον αντισημιτισμό, το μίσος κατά του διαφορετικού. Τέτοιες ομάδες δεν παύουν, ιδίως στο έδαφος της κρίσης, να εμφανίζονται.
- iii. **Τον αγώνα, ειδικότερα, ενάντια στον νεοναζισμό και τις νεοναζιστικές ομάδες, και κατεξοχήν τη Χρυσή Αυγή και ομάδες που έχουν προκύψει από αυτή.** Στο επίπεδο αυτό υπάρχει η πολύτιμη πείρα της μεγάλης δίκης, η οποία συνδυάζοντας πολλούς παράγοντες (μάχη μέσα και έξω από το δικαστήριο, κινηματικές διαδικασίες, πλατιές συμμαχίες, παρέμβαση στον δημόσιο χώρο), οδήγησε στη νικηφόρα έκβαση, με τις καταδίκες και την αναγνώριση της ΧΑ ως εγκληματικής οργάνωσης.

ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα

Η καταπολέμηση της ΛΟΑΤΚΙφοβίας και του έμφυλου ρατσισμού, είναι ζήτημα υπεράσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αφορά το σύνολο του προοδευτικού κόσμου, όχι μόνο τα μέλη της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας. Χρειάζεται επομένως χάραξη στοχευμένων και αποτελεσματικών πολιτικών για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα σε όλα τα πεδία.

Η πρόταση νόμου, που κατέθεσε ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στη Βουλή στις 18 Ιουνίου 2022 για την ισότητα όλων των ζευγαριών στο γάμο, έπρεπε να έχει ήδη ψηφιστεί και να εφαρμόζεται από “χτες”.

Οι πρωτοβουλίες του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και τα επόμενα βήματα, θα πρέπει να βρίσκονται μπροστά και όχι να κοιτούν στο παρελθόν. Πρέπει επομένως να πάρουμε το προβάδισμα με μια σειρά από προγραμματικές δεσμεύσεις σε όλους τους τομείς. Συγκεκριμένα:

1. **ΓΑΜΟΣ** για όλα τα πρόσωπα (περιλαμβάνεται στην Πρόταση Νόμου).
2. **ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΦΥΛΟΥ:** Κατάργηση της προϋπόθεσης αγαμίας για τη Νομική Αναγνώριση Ταυτότητας Φύλου στα τρανς άτομα που προβλέπει ο Ν.4491/2017 καθώς επίσης να μεταβάλλονται τα έγγραφα τυχόν τέκνων ώστε να είναι σε αντιστοιχία με τα νέα έγγραφα των γονέων τους (περιλαμβάνεται στην Πρόταση Νόμου) και ταυτόχρονα βελτίωση των διατάξεων του, ώστε η διαδικασία να γίνει εξωδικαστική.
3. **ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ:** Αναγνώριση όλων των οικογενειών (περιλαμβάνεται στην Πρόταση Νόμου).
4. **ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:** Ένταξη της σεξουαλικής εκπαίδευσης, ως υποχρεωτικού μαθήματος σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και οριζόντια συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε έμφυλα και ΛΟΑΤΚΙ+ ζητήματα και αλλαγή των σχολικών εγχειριδίων ώστε να είναι συμπεριληπτικά.
5. **ΑΝΕΡΓΟΙ:** Οριζόντιο πρόγραμμα ενίσχυσης της απασχόλησης και ενδυνάμωσης ανέργων και συμπερίληψη των ΛΟΑΤΚΙ+ στις Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες (ΕΚΟ).
6. **ΣΤΕΓΑΣΗ:** Δημιουργία μονάδων ημιαυτόνομης διαβίωσης για φιλοξενία ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, που αποκλείονται από οικογενειακά και κοινωνικά περιβάλλοντα.
7. **ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ:** Βελτίωση της τροπολογίας για τις θεραπείες μεταστροφής που ψήφισε η κυβέρνηση της ΝΔ. Ενσωμάτωση του ICD-11 και αποψυχιατρικοποίηση των τρανς ταυτοτήτων.

8. **ΥΓΕΙΑ:** Κανένας αποκλεισμός ή διάκριση στην πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη. - Επικαιροποίηση με βάση τις διεθνείς οδηγίες, το ιατρικό πρωτόκολλο και τις διεθνείς καλές πρακτικές, όλων των διαδικασιών φυλομετάβασης των τρανς ατόμων και πλήρης ασφαλιστική κάλυψη -Άμεση εφαρμογή των εργασιών των επιτροπών για το i Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για τον Hiv και ii της Ομάδας Εργασίας για την υγειονομική κάλυψη των τρανς ατόμων, των οποίων οι εργασίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί από το 2019, αλλά η ΝΔ πάγωσε.
9. **ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ:** Επέκταση της νομοθεσίας για την ίση μεταχείριση ν. 4443/2016 πέραν της εργασίας και στα πεδία της παροχής υπηρεσιών και αγαθών, της παιδείας, της υγείας, της κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και της στέγασης.

Εγγύηση για την υλοποίηση των παραπάνω αποτελεί η συμμετοχή των εκπροσώπων των ΛΟΑΤΚΙ+ Οργανώσεων στα κέντρα λήψης αποφάσεων (Γνωμοδοτικά Συμβούλια - Παρατηρητήρια), τα οποία πρέπει να δημιουργηθούν σε όλη την κλίμακα των πολιτειακών οργάνων, υπουργείων - υπηρεσιών, δήμων, Περιφερειών.

Ένταξη Ρομά

Ο τομέας πολιτικής για την κοινωνική ένταξη των πολιτών Ρομά θα εστιάσει

1. Στη διασφάλιση των πολιτειακών δικαιωμάτων
2. Στην πλήρη κάλυψη των βασικών αγαθών και υπηρεσιών και
3. Στην ενδυνάμωση και συμμετοχή των κοινοτήτων Ρομά.

Ειδικότερα τα μέτρα πολιτικής θα αφορούν σε:

- Ανάπτυξη σχεδίου δράσης και εκπόνησης θεσμικού πλαισίου για την πολιτική κοινωνικής κατοικίας με ιδιαίτερη έμφαση σε οικογένειες με παιδιά καθώς και στην προώθηση απασχόλησης τουλάχιστον ενός ενήλικα ανά οικογένεια.
- Διασφάλιση απόκτησης των απαραίτητων γνώσεων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και διαμόρφωση προγραμμάτων ειδικά για νέους και γυναίκες για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, με στόχο την προώθηση στην απασχόληση και την επιχειρηματικότητα.
- Ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών Ρομά για την ενεργή συμμετοχή τους καθώς και δημιουργία ομάδων εργασίας (εκπροσώπων Ρομά, αρμόδιων φορέων της κοινωνίας των πολιτών, και δημόσιων αρχών) ανά τομέα πολιτικής, σε όλες τις βαθμίδες διοίκησης.

Πρόληψη και προστασία της παιδικής κακοποίησης

1. **Εθνικό σχέδιο για την αντιμετώπιση της παιδικής κακοποίησης και θυματοποίησης**, για την αλλαγή του αστυνομοκεντρικού και ποινικού μοντέλου υποστήριξης του ανήλικου θύματος κακοποίησης, από ένα κοινωνικό μοντέλο προστασίας, που υλοποιείται στην κοινότητα με την ανάπτυξη 5 σταδίων α) Πρόληψης β) Έγκαιρης και έγκυρης ανίχνευσης και διάγνωσης περιστατικών γ) Προστασίας του παιδιού θύματος κατά τη νομική διαδικασία απόδοσης ποινικών ευθυνών δ) Ψυχοκοινωνικής στήριξης και αποκατάστασης του παιδιού θύματος και ε) Ειδικά μέτρα για παιδιά σε φτώχεια, κοινωνικό αποκλεισμό και αναπηρία.
2. **Δημιουργία Εθνικού Ψηφιακού Μηχανισμού κατά της Παιδικής Κακοποίησης και Σεξουαλικής Κακοποίησης (EM)** και Επανασύσταση και λειτουργία του αρμόδιου επιστημονικού οργάνου της Πολιτείας για την αντιμετώπιση της θυματοποίησης των ανηλίκων, του Κεντρικού Συμβουλίου Αντιμετώπισης της Θυματοποίησης και της Εγκληματικότητας των Ανηλίκων (ΚΕΣΑΘΕΑ), που θα χαράζει τις εθνικές στρατηγικές πρόληψης και αντιμετώπισης της θυματοποίησης των ανηλίκων από κακοποιητικές συμπεριφορές.
3. **Λειτουργία των κατάλληλων δομών (Σπίτι του Παιδιού), για την δικανική εξέταση των ανηλίκων θυμάτων κακοποίησης** σε επίπεδο Περιφερειών σε όλη την Ελλάδα και όχι μόνο στην Αθήνα.
4. **Ψυχοκοινωνική στήριξη και αποκατάσταση του ανήλικου θύματος μέσα από την ενίσχυση του θεσμού της αναδοχής**, που απομακρύνει τον ανήλικο από νοσοκομεία και ιδρύματα. Επαναφορά του νόμου αναδοχής-υιοθεσίας του 2018, που προέβλεπε τη δημιουργία δεξαμενής οικογενειών σε κάθε

Περιφέρεια για επείγουσες αναδοχές παιδιών σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και τη δομή μεταβατικής φροντίδας (έως την αναδοχή) «πρώτη αγκαλιά».

5. **Συστηματική παρακολούθηση του ανηλίκου από ειδικούς επιστήμονες σε μεγάλο βάθος χρόνου** μέσα από τη λειτουργία των κατάλληλων κοινωνικών δομών.

Σωφρονιστικό Σύστημα

1. Κατάργηση του νόμου που ψήφισε η κοινοβουλευτική πλειοψηφία της ΝΔ για την υπαγωγή των φυλακών στο υπουργείο Προ.Πο. **Επαναφορά στο υπουργείο Δικαιοσύνης.**
2. **Κατάργηση των φυλακών υψίστης ασφαλείας** (στην ουσία φυλακών τύπου Γ) – Τροποποιήσεις του σωφρονιστικού κώδικα στο πλαίσιο του κράτους δικαίου και της υπεράσπισης των δικαιωμάτων (άδειες κλπ)
3. **Κατάργηση των φυλακών ανηλίκων.** Οι φυλακές νέων (18+) σε Αυλώνα και Βόλο θα αποτελέσουν πυλώνα και υπόδειγμα μιας εντελώς διαφορετικής αντιμετώπισης, που ως πυρήνα θα έχει την προοπτική της δημιουργικής επανένταξης.
4. **Σαφής ορισμός του ζωτικού χώρου για κάθε κρατούμενο/η.** Η υπέρβαση του αριθμού των κρατούμενων συνιστά βασανιστήριο και απαγορεύεται. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας έτσι ώστε κάθε νέα υποχρεωτική προφυλάκιση (για ειδικές εγκληματικές πράξεις) να σημαίνει αυτόματα την αποφυλάκιση κρατούμενου, ο οποίος βρίσκεται χρονικά πλησιέστερα στην τυπική αποφυλάκισή του.
5. Δημιουργία εκπαιδευτικών μονάδων σε κάθε φυλακή της χώρας.
6. Διεύρυνση των εναλλακτικών μορφών κράτησης με βασικό γνώμονα την επανένταξη και όχι τη διαρκή τιμωρία.

Αντιμετώπιση αστυνομικής βίας κι αυθαιρεσίας

Ο κύκλος κρατικού αυταρχισμού και αστυνομικής αυθαιρεσίας που άνοιξε στα 3,5 χρόνια διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας συνιστά απειλή για την δημοκρατία και πρέπει άμεσα να σταματήσει. Ο ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ. δεσμεύεται για μια βαθιά και συνολική αναμόρφωση των μηχανισμών της αστυνομίας στην κατεύθυνση του ουσιαστικού εκδημοκρατισμού, με ριζική αναμόρφωση οργανικών νόμων και κανονισμών.

Για **αστυνόμηση με γνώμονα την κοινωνική ασφάλεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα**, ικανοποιώντας απαρέγκλιτα την απαίτηση για την προστασία και τον σεβασμό τους.

1. Συνολική και εκ βαθέων **αναμόρφωση του μηχανισμού της αστυνομίας στην κατεύθυνση του εκδημοκρατισμού** αυτού, και αναμόρφωση των οργανικών νόμων και κανονισμών.
2. Άμεση **κατάργηση του Νόμου 4703/2020 που επαναφέρει τον χουντικής έμπνευσης περιορισμό στις δημόσιες συναθροίσεις** και ποινικοποιεί την κοινωνική διαμαρτυρία, υπονομεύοντας το συνταγματικό δικαίωμα του συνέρχεσθαι.
3. Να δώσουμε ένα τέλος στην αυθαιρεσία: **όχι στις αυθαίρετες και προληπτικές προσαγωγές**, την διάλυση συγκεντρώσεων, τις επιχειρήσεις σκούπα κτλ
4. **Αναμόρφωση του πειθαρχικού δικαίου της αστυνομίας.** Αυστηροποίηση πειθαρχικού ελέγχου σε θέματα που αφορούν παραβιάσεις δικαιωμάτων των πολιτών, τήρηση κώδικα δεοντολογίας, και περιστατικά βίας και αυθαιρεσίας σε βάρος πολιτών.
5. **Κατάργηση της πανεπιστημιακής αστυνομίας, των ομάδων ΟΛΟΣ, ΔΕΛΤΑ, της Υποδιεύθυνσης Μέτρων Τάξης και Αποκατάστασης Τάξης - αφοπλισμός των δυνάμεων καταστολής στις διαδηλώσεις.**
6. **Απομάκρυνση της «Αύρας» και της θέας της κλούβας από το κέντρο των πόλεων.**
7. **Διάκριση της αστυνομικής από τη σωφρονιστική υπηρεσία-** επαναφορά των αρμοδιοτήτων για την αντεγκληματική και σωφρονιστική πολιτική στο υπουργείο δικαιοσύνης.
8. **Προσλήψεις μόνο αστυνομικών- αποφοίτων των αστυνομικών σχολών.** Να σταματήσει η πρόσληψη ειδικών φρουρών και άλλων κατηγοριών μέσω ειδικών προκηρύξεων.

Η αστυνομία να είναι καθρέφτης της κοινωνίας. Να δοθούν κίνητρα ώστε να ενταχθούν στο σώμα περισσότερες γυναίκες, Έλληνες πολίτες μεταναστευτικής ή μειονοτικής καταγωγής, κοκ.

Προσφυγικό-Μεταναστευτικό

Πριν τις εκλογές του 2019, από τον ρόλο της αντιπολίτευσης η Νέα Δημοκρατία συστηματικά προσπαθούσε να δηλητηριάσει τις τοπικές κοινωνίες, καλλιεργώντας αισθήματα ξενοφοβίας και μισαλλοδοξίας, στρώνοντας το έδαφος για να αναπτυχθεί κοινωνικός αυτοματισμός. Από το καλοκαίρι μετά την ανάληψη της εξουσίας, η στρατηγική αυτή εντάθηκε, με τις πρώτες μέρες της κυβέρνησης να περιλαμβάνουν την κατάργηση του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, την κατάργηση της δυνατότητας έκδοσης ΑΜΚΑ για τους αιτούντες άσυλο –με πολλά προβλήματα στην υγειονομική κάλυψη, αλλά και στην πρόσβαση των παιδιών στα σχολεία– και τη γενικότερη προσπάθεια δαιμονοποίησης και στοχοποίησης προσφύγων και μεταναστών.

Άμεσα μέτρα αποκατάστασης

- Η διαδικασία Υποδοχής πρέπει να γίνεται με απόλυτο σεβασμό στο Δίκαιο, τη ζωή και την αξιοπρέπεια. **Κατάργηση των Κλειστών υπερδομών - φυλακών στα νησιά. Μικρές ανοιχτές δομές με ανθρώπινες συνθήκες και κανόνες λειτουργίας, γρήγορη διαδικασία ταυτοποίησης και κατάθεσης ασύλου, μεταφορά στην ενδοχώρα και συμφωνίες για μετεγκαταστάσεις στην Ευρώπη.**
- **Επαναφορά της διοικητικής κράτησης ως έσχατο μέτρο με διάρκεια το πολύ μέχρι 6 μήνες. Συνοριακή διαδικασία με απόλυτο σεβασμό στο Διεθνές Δίκαιο και διαφανής και αποτελεσματικός έλεγχος των καταγγελιών για επαναπροωθήσεις.**
- Επαναφορά των εγγυήσεων των αιτημάτων ασύλου με αντικειμενική, δίκαιη και εξατομικευμένη εξέταση, χωρίς εκπτώσεις και στους δύο βαθμούς της διοικητικής διαδικασίας. Κατάργηση της **ΚΥΑ με την οποία η Τουρκία θεωρείται ασφαλής τρίτη χώρα για 5 εθνικότητες, διάταξη που απορρίπτει μαζικά και a priori αιτήσεις ασύλου χωρίς να μπει καν στην ουσία.**
- **Επαναφορά της άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους για όσους, αν και απορρίπτονται και στους δύο βαθμούς του ασύλου, όπως η περίπτωση Σαϊντού, και οι Δικαστές των Επιτροπών της Αρχής Προσφυγών κρίνουν ότι τυχόν επιστροφή τους, θα τους έθετε σε κίνδυνο ή ότι έχουν αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με τη χώρα.**
- **Ένα σύστημα Κοινωνικής Ένταξης με ενεργή συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, όπως είχε αποτυπωθεί στην Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη του ΣΥΡΙΖΑ το 2019. Με αιχμές την «κατάκτηση» της διαπολιτισμικότητας, τη δημιουργία και διατήρηση μιας ανοιχτής κοινωνίας η οποία θα σέβεται την διαφορετικότητα. Με δικαιώματα και υποχρεώσεις για τα όλα τα άτομα που διαμένουν σε αυτήν, εξασφαλίζοντας έτσι την κοινωνική συνοχή.**
- **Κατάργηση των ταξικών περιορισμών διαδικασία χορήγησης ιθαγένειας με πολιτογράφηση, όπως είναι το σταθερό εισόδημα και η σταθερή εργασία για τα τελευταία έτη, γεγονός που αποκλείει χιλιάδες ανθρώπους που ζουν και εργάζονται για δεκαετίες στη χώρα. Ιθαγένεια για όσα παιδιά γεννιούνται στη χώρα από γονέα που διαμένει νόμιμα σε αυτή, με στόχο τη σταδιακή μετάβαση από το δίκαιο του αίματος στο δίκαιο του εδάφους.**

Πολιτισμός

Για την Αριστερά, η έννοια του πολιτισμού υπερβαίνει κατά πολύ το πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς, της παράδοσης και της υψηλής τέχνης. Είναι το δόγμα της επιβίωσης του ανθρώπου, διαμορφώνει ήθη, έθιμα, αξίες, προκαταλήψεις, σχηματίζει ταυτότητες. Είναι συμπεριληπτικός, καταπολεμά τις ανισότητες και τις διακρίσεις, τον ρατσισμό, τον σεξισμό, την ΛΟΑΤΚΙ-φοβία, και συμβάλει στη δημιουργία πολιτών με οικολογική συνείδηση, δημοκρατικό ήθος, κριτική σκέψη, με ενεργό ρόλο στη δημόσια ζωή, σε αντίθεση με κάθε λογής συντηρητικό, μισαλλόδοξο, εθνικιστικό, ατομικιστικό αφήγημα και πρακτική. Είναι η **ατμομηχανή της κοινωνίας, των κινήματων, αλλά και της οικονομίας μιας χώρας κι ενός λαού γι' αυτό**

είναι και ο **μεγάλος αντίπαλος του νεοφιλελευθερισμού**. Στην σημερινή κρίσιμη διεθνή συγκυρία, όπου ο κόσμος ξαναμοιράζεται και νέα τείχη υψώνονται ανάμεσα στους λαούς, η Ειρήνη είναι το πρώτο ζητούμενο και ο Πολιτισμός, οι Τέχνες και τα Γράμματα είναι τα ισχυρά όπλα της Αριστεράς ενάντια στα όπλα κάθε ιμπεριαλισμού.

12 προτεραιότητες για τον Πολιτισμό

Οι προτεραιότητες της δημόσιας πολιτισμικής πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να είναι:

1. Η **θωράκιση του δημόσιου χαρακτήρα της πολιτιστικής κληρονομιάς**, με κατάργηση όλων των μορφών άμεσης ή έμμεσης ιδιωτικοποίησης της διαχείρισής της, η ένταξή της στο νέο μοντέλο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και η σύνδεσή της με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία αλλά και την εκπαιδευτική διαδικασία.
2. Η **πολιτική πρόσβασης στον πολιτισμό πρέπει να επιδείξει ιδιαίτερη μέριμνα για τις κοινωνικές ομάδες που είναι αποκλεισμένες** για λόγους εισοδήματος, γεωγραφικής απόστασης ή επειδή ανήκουν σε μειονοτικές και μεταναστευτικές-προσφυγικές ομάδες. Σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία οι διαδικασίες της πολιτισμικής εξοικείωσης ενισχύουν την κοινωνική συνοχή.
3. Η πολιτισμική δημοκρατία πέρα από την **ισότιμη συμμετοχική πρόσβαση στα αγαθά και τις υπηρεσίες του πολιτισμού** διαμορφώνει ένα σύνολο κοινών αξιών, το οποίο στηρίζεται στο σεβασμό της τοπικότητας και της αυτοδιοίκησης, συνυπάρχει με τη διαφορετικότητα και ενισχύει την συμπεριληπτική λειτουργία της δημοκρατίας.
4. **Ανάπτυξη εθνικών και διακρατικών δικτύων πολιτισμικών και καλλιτεχνικών συνεργειών**, για τη δημιουργία ενός βιώσιμου παραγωγικού μοντέλου δημιουργικής οικονομίας, που θα συνδυάζει την αξιοποίηση του πολιτιστικού κεφαλαίου της χώρας, το φυσικό περιβάλλον και το ανθρώπινο δυναμικό με τον τουρισμό και την οικολογία. Απέναντι στην πανίσχυρη παγκόσμια πολιτισμική βιομηχανία χρειάζεται να δώσουμε έμφαση στη δημιουργία ενός πόλου εθνικής δημιουργικής οικονομίας, όχι όμως με όρους εμπορικού προϊόντος.
5. **Ενίσχυση του σύγχρονου πολιτισμού και της καλλιτεχνικής δημιουργικότητας**, κυρίως των αναδυομένων μορφών πολιτισμού που προέρχεται από μικρές ανεξάρτητες και πρωτοβουλιακές ομάδες καλλιτεχνών, και οι οποίες αφορούν τη σύνδεση ανάμεσα στις τέχνες, τον πολιτισμό και τις νέες τεχνολογίες. Ενίσχυση του σύγχρονου πολιτισμού δεν νοείται χωρίς τη στήριξη των καλλιτεχνών και των εργαζόμενων στον πολιτισμό. Βασική προϋπόθεση χρηματοδότησης από το ΥΠΠΟ ο σεβασμός των εργασιακών δικαιωμάτων.
6. **Ακύρωση της μετατροπής των μουσείων σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου**. Ανασυγκρότηση και ενίσχυση της μουσειακής πολιτικής και της διαχείρισης μνημείων και μουσείων εντός των δομών του υπουργείου Πολιτισμού με ένταξη και του Μουσείου Ακρόπολης.
7. Περαιτέρω **ενίσχυση και ανάπτυξη της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης** για τις παραστατικές τέχνες στο επίπεδο της δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με την ίδρυση Ανώτατης Σχολής (Ακαδημίας) Παραστατικών Τεχνών, στα πρότυπα της ΑΣΚΤ.
8. **Διαβάθμιση των τίτλων σπουδών της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης** (μουσικής, χορού, θεάτρου, κινηματογράφου).
9. **Μεταφορά της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης στο Υπουργείο Παιδείας**
10. **Νέο θεσμικό πλαίσιο για τους δημόσιους καλλιτεχνικούς οργανισμούς**. Επιλογή των καλλιτεχνικών, γενικών και διοικητικών διευθυντών με διαφάνεια μέσα από αδιάβλητους διαγωνισμούς. Συμμέτοχη εκπροσώπων καλλιτεχνών και εργαζομένων στα διοικητικά συμβούλια των Δημόσιων Οργανισμών παραστατικών τεχνών. Θέσπιση ενιαίου εργασιακού πλαισίου. Ίση αμοιβή για την ίδια εργασία.
11. **Προστασία του πνευματικού και συγγενικού δικαιώματος** με ισοτιμία για όλους τους δημιουργούς, όλων των τεχνών, λαμβάνοντας υπόψη τις διαρκώς αυξανόμενες δυνατότητες διάδοσης του καλλιτεχνικού προϊόντος που προσφέρει η τεχνολογία και σταθμίζοντας το ταυτοχρόνως με άλλα δημόσια αγαθά, όπως είναι η πρόσβαση στη γνώση, την πληροφορία, την καλλιτεχνική δημιουργία κτλ.

- 12. Δημιουργία Περιφερειακών Θεάτρων**, σε αντικατάσταση του θεσμού των ΔΗΠΕΘΕ σε όλες τις περιφέρειες της Χώρας με συνευθύνη του ΥΠΠΟ, της Περιφέρειας και των Δήμων. Αυτό δεν αποκλείει την παράλληλη λειτουργία Δημοτικών Θεάτρων με πρωτοβουλία των Δήμων.

Ψηφιακή Πολιτική

Ψηφιακές τεχνολογίες και ψηφιακή μετάβαση

Η επένδυση στις ψηφιακές τεχνολογίες και η επιτάχυνση της ψηφιακής μετάβασης είναι ένας στόχος προτεραιότητας του ΣΥΡΙΖΑ καθώς υποστηρίζει οριζόντια πάγιες θέσεις και στρατηγικές για την δίκαιη ανάπτυξη. Η ψηφιακή μετάβαση του Δημοσίου τομέα είναι απαραίτητη για την αποτελεσματικότητα της δημόσια παρέμβασης, για την βελτίωση των δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών καθώς και την εμπάθυνση των δημοκρατικών θεσμών και της λογοδοσίας. Οι ψηφιακές τεχνολογίες βελτιώνουν τις υπηρεσίες υγείας, κοινωνικής ασφάλισης, τις μεταφορές, την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας, την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής αλλά και ταυτόχρονα επιτρέπουν την άμεση πληροφόρηση και παρέμβαση του πολίτη στις δημόσιες πολιτικές. Η ψηφιακή μετάβαση του ιδιωτικού τομέα θα μεγαλώσει το μερίδιο της οικονομίας της γνώσης και θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων που προσφέρουν υπηρεσίες και προϊόντα υψηλής τεχνολογίας.

Κλειδί για την επιτυχημένη ψηφιακή μετάβαση είναι η αποφασιστική ενίσχυση των δυνατοτήτων του Δημοσίου τομέα να χαράζει και να υλοποιεί ψηφιακή πολιτική και να χρησιμοποιεί, σχεδιάζει, προδιαγράφει και ενίοτε αναπτύσσει σύγχρονα πληροφορικά συστήματα. Στην διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ έγιναν σημαντικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση με την δημιουργία του Υπουργείου Ψηφιακής πολιτικής και τις ενέργειες συγκέντρωσης φορέων και αρμοδιοτήτων σε αυτό. Η πολιτική αυτή, συνεχίζεται και τώρα, αλλά λείπει το σημαντικότερο στοιχείο για την επιτυχία της: η προσέλκυση ικανού ανθρώπινου δυναμικού που να μπορεί να υλοποιεί πολιτικές αλλά και διαχειρίζεται, προμηθεύεται και ενίοτε να αναπτύσσει πληροφοριακά συστήματα, απαραίτητα για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Όμως η διαχείριση της ψηφιακής πολιτικής, όπως κάθε πλευρά της πολιτικής της ΝΔ έδωσε βάρος στο «φαίνεσθαι» -, συνδυάζοντάς το με απευθείας αναθέσεις και αδιαφάνεια στην διαχείριση των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης. Για παράδειγμα οι ιδιωτικές εταιρείες που σχεδιάζουν το πλαίσιο των προτάσεων είναι στη συνέχεια και ανάδοχοι ή πρωτοφανής έλλειψη σεβασμού σε ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων (τηλεκπαίδευση την εποχή της πανδημίας). Και την ίδια ώρα, όλοι σχεδόν οι δείκτες με τους οποίους μετρείται η διείσδυση των τεχνολογιών πληροφορικής στην καθημερινότητα πολιτών και επιχειρήσεων είναι για την Ελλάδα σεπολύ χαμηλές θέσεις σε σχέση με τις άλλες χώρες της ΕΕ.

Βασικός άξονας την ψηφιακής πολιτικής είναι η προσέλκυση τέτοιου ανθρώπινου δυναμικού στον δημόσιο τομέα και η αποτελεσματική του οργάνωση σε κατάλληλες διοικητικές δομές. Σε αντίθετη περίπτωση, οι μεγάλες επενδύσεις που έχουν γίνει και συνεχίζουν να γίνονται στα πληροφορικά συστήματα του δημοσίου, δεν θα αποδώσουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Η ψηφιακή πολιτική δεν εξαντλείται στην ενίσχυση της ψηφιακής μετάβασης στον δημόσιο τομέα και στην βιομηχανία, αλλά σημαντικό της μέρος είναι η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών στον ψηφιακό κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση τα τελευταία χρόνια έχει πάρει σημαντικές πρωτοβουλίες για τη ρύθμιση στην ψηφιακή σφαίρα, προστατεύοντας τα προσωπικά δεδομένα με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας προσωπικών δεδομένων, ρυθμίζοντας τους όρους παροχής υπηρεσιών (Digital Services Act) την χρήση των δεδομένων με το Data Governance Act (και μελλοντικά με την εισαγωγή των Common European Data spaces) και στοχεύει στην ρύθμιση των εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης με το AI Act. Η ψηφιακή πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να είναι υποστηρικτική στις προσπάθειες ρύθμισης του ψηφιακού κόσμου, με στόχο όμως την δημιουργία ενός δημόσιου και ανοιχτού ψηφιακού κόσμου, με σαφώς ορισμένα δικαιώματα για του πολίτες, περιορισμούς στα ψηφιακά μονοπώλια και στην χρήση των δεδομένων, με δημόσιες και ανοιχτές τεχνολογίες και δεδομένα.

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ισχυρή προστασία του δικαιώματος της έκφρασης και της πολιτικής δράσης, που δεν θα μπορεί να περιορίζεται από τις εταιρείες που κατέχουν τα κοινωνικά δίκτυα και τις πλατφόρμες διαχείρισης πληροφορίας.

Άμεσες προτεραιότητες

Σε αυτό το περιβάλλον οι άμεσες προτεραιότητες για τον τομέα της ψηφιακής πολιτικής πρέπει να στοχεύουν σε πέντε κύριες κατευθύνσεις:

1. **Ενίσχυση των δυνατοτήτων του δημόσιου τομέα να σχεδιάζει, να αναπτύσσει (όπου είναι δυνατόν), να διαχειρίζεται την υλοποίηση και να υποστηρίζει την χρήση των συστημάτων του δημοσίου.** Αυτό σημαίνει:
 - ο Ενίσχυση σε καλά αμειβόμενο ανθρώπινο δυναμικό
 - ο Στήριξη εφαρμογών ανοικτού κώδικα και ανοικτών προτύπων, όπου ήδη υπάρχουν και όπου μπορούν να χρησιμοποιηθούν, αντί της επιλογής της ΝΔ για αντικατάσταση ακόμη και υπαρχόντων ανοικτών εφαρμογών με κλειστές και ακριβοπληρωμένες.
 - ο Δομημένη ιεραρχία στην εφαρμογή των υπηρεσιών: παρόμοιες ψηφιακές υπηρεσίες που αφορούν δομές ενός Υπουργείου να υλοποιούνται ομοιογενώς σε όλη την Επικράτεια.
 - ο Η διαλειτουργικότητα των εφαρμογών σε εθνική κλίμακα, ώστε π.χ. να μην ζητείται από τον πολίτη να εισάγει πολλαπλώς στοιχεία του. Στο επίπεδο της διαλειτουργικότητας και του ελέγχου σχεδιασμών σε εθνική κλίμακα πρέπει να επικεντρωθεί η λειτουργία του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής και όχι να αναλώνεται σε «μικροεπεμβάσεις» με την δημιουργία ενός δικτύου εργαζόμενων σε συνθήκες πρεκαριάτου.
2. **Πραγματική ενδυνάμωση του πολίτη πάνω στα προσωπικά του δεδομένα.** Δεν είναι αρκετή μόνον η τυπική δήλωση συμμόρφωσης με τον Γενικό Κανονισμό Προσωπικών Δεδομένων, απαιτείται η τήρηση όλων των διαδικασιών που ήδη προβλέπονται (και δεν τηρήθηκαν σε ευρύτατη κλίμακα την εποχή της πανδημίας) και η γνώση του κάθε πολίτη για το είδος των δεδομένων του που υπάρχουν αποθηκευμένα και ποιες χρήσεις έχουν γίνει.
3. **Δυνατότητα συμμετοχής στις ελληνικές ιδιωτικές επιχειρήσεις του κλάδου της πληροφορικής, ιδίως των μικρών και νεοφυών, στα αμέσως μελλοντικά έργα,** ώστε να αυξηθεί η εγχώρια παραγόμενη αξία. Χρειάζεται διαφανής διαχείριση των πολύ μεγάλων κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης και η πρόσβαση σε αυτά της μεγάλης πλειοψηφίας εταιρειών του κλάδου.
4. **Ολοκλήρωση μεγάλων έργων υποδομών διαδικτύου και γενικότερα τηλεπικοινωνιών με την επιτάχυνση και ολοκλήρωση των μεγάλων έργων υποδομής υπερυψηλών ταχυτήτων.**
5. **Ψηφιακό εγγραμματισμός** σε δύο άξονες: πρώτον εστιασμένος σε ομάδες πληθυσμού που έχουν υστέρηση και δεύτερον σε κατάρτιση του εργατικού δυναμικού. Απαιτείται ισχυρός μηχανισμός και πολιτική βούληση ελέγχου, ώστε να αποφύγουμε φαινόμενα «σκόιλ ελικικού» σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα, λόγω των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης.

Οικονομία – Δίκαιη Ανάπτυξη – Παραγωγική Ανασυγκρότηση

Δίκαιη σύγχρονη κοινωνία

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ στοχεύει στην αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας σε νέες βάσεις και πιο συγκεκριμένα:

- **Αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας** με έμφαση στην οικονομία της γνώσης και στην καινοτομία.
- **Οικονομία υψηλών αμοιβών και εργασιακής ασφάλειας,** όπου το ανθρώπινο δυναμικό είναι πλούτος και επένδυση, όχι κόστος. – Αναστροφή του brain drain σημαίνει υψηλές αμοιβές, κοινωνικό κράτος και ποιότητα ζωής.
- **Περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα,** με στροφή στις ΑΠΕ και την κυκλική οικονομία, τις ανοικτές τεχνολογίες και τη διασφάλιση των κοινών και δημόσιων πόρων

- **Συστηματική επένδυση σε παιδεία και υγεία**, προϋποθέσεις για οικονομική μεγέθυνση και κοινωνική ανάπτυξη.
- Δίκαιο **προοδευτικό φορολογικό σύστημα** και αξιοποίηση της ψηφιακής μετάβασης για απλοποίηση της γραφειοκρατίας, με ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών.

με ορισμένα παλιά και νέα **παραγωγικά υποκείμενα** που θα αντιστοιχούνται σε κοινωνικές και πολιτικές αναφορές και συμμαχίες (δυναμικές παραγωγικές ΜμΕ, νεοφυείς, δημόσιες επιχειρήσεις, συνεταιρισμοί, μεγάλες με «ελληνική ταυτότητα»).

Βιομηχανική πολιτική

Για την υλοποίηση του προγράμματος οι ενισχύσεις θα εστιάσουν σε κρίσιμους τομείς (καινοτομία, νεοφυείς επιχειρήσεις, εξαγωγικά προγράμματα, κατάρτιση, ψηφιακή μετάβαση, ενεργειακή και περιβαλλοντική μετάβαση) με κριτήριο την προστιθέμενη αξία και τη δημιουργία μόνιμων θέσεων εργασίας. Θα ενισχυθούν και διευρυνθούν οι μηχανισμοί υποστήριξης και συμμετοχικού σχεδιασμού πολιτικής, σε κλαδικό και περιφερειακό επίπεδο (Enterprise Greece, EKT, Foresight κλπ.).

Ανανέωση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης στην κατεύθυνση της ισχυροποίησης της Ελληνικής παραγωγικής ταυτότητας (Designed-in-Greece, Made-in-Greece)

1. Η **αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας** του παραγόμενου προϊόντος (και συναφών υπηρεσιών), της ισχύος της Ελληνικής παραγωγικής ταυτότητας και των εξαγωγών
2. Η δίκαιη **ανάπτυξη**, με δημιουργία μόνιμων θέσεων εργασίας με **μισθούς στον Ευρωπαϊκό μέσο όρο**, σε ασφαλές εργασιακό περιβάλλον, για την αναστροφή του “brain drain” σε “brain gain”.
3. **Αύξηση της δραστηριότητας E&A** στον Ευρωπαϊκό μέσο όρο δαπάνης και απασχόλησης στους δημόσιους ερευνητικούς φορείς και στον δημόσιο και ιδιωτικό παραγωγικό τομέα.
4. **Ενίσχυση των δραστηριοτήτων δημιουργίας αξίας** και εξωστρέφειας σε δίκτυα μικρομεσαίων, οικογενειακών και συνεταιριστικών επιχειρήσεων.
5. **Περιβαλλοντικά βιώσιμη μετάβαση**, με εξοικονόμηση ενέργειας και εισροών, χρήση ΑΠΕ, δίκτυα κυκλικής οικονομίας και βιομηχανικά οικοσυστήματα, ώστε το περιβαλλοντικό αποτύπωμα να αποτελεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της ελληνικής βιομηχανίας
6. Η **ωρίμανση ενός δυναμικού συστήματος καινοτομίας** (σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο) με συνεχή έρευνα και ανάπτυξη (τόσο στα Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα όσο και στις επιχειρήσεις), με αμοιβαία σύνδεση και υποστήριξη σε συστάδες καινοτομίας.
7. Η **αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων** έντασης εργασίας και γνώσης και ο σχηματισμός άυλου κεφαλαίου.
8. **Ενίσχυση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας**, ως ισότιμο παραγωγικό πυλώνα.
9. **Πρόγραμμα επιχειρηματικής διαδοχής για ΜμΕ και οικογενειακές επιχειρήσεις**, που θα περιλαμβάνει και τη μεταβίβαση στους εργαζόμενους, αντίστοιχα με την εμπειρία Ευρωπαϊκών χωρών (Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία).

Τραπεζικό σύστημα

Το «κούρεμα» των ελληνικών ομολόγων (PSI & PSI+, Private Sector Involvement) το 2012-2013 και τα συνεχώς αυξανόμενα επισφαλή δάνεια των τραπεζών και οι ζημιές από τις θυγατρικές τους στο εξωτερικό επέβαλαν τη διάσωση των ελληνικών τραπεζών μέσα από τρεις διαδοχικές ανακεφαλαιοποιήσεις (2013, 2014, 2015) συνολικού ύψους 47,2 δισεκ. €. Από αυτό το ποσό το μεγαλύτερο μέρος του καταβλήθηκε από το ελληνικό δημόσιο, δηλαδή 31 δισεκ. €, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του δημοσίου χρέους. Όμως, η στήριξη του δημοσίου στις ελληνικές τράπεζες, πέρα από αυτό το ποσό, περιλαμβάνει και άλλα 14,4 δισεκ. € που αφορούν τον αναβαλλόμενο φόρο, καθώς και τις εγγυήσεις του δημοσίου ύψους 18,7 δισεκ. € για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια του προγράμματος «Ηρακλής» (με δέσμευση συνολικά 23 δισεκ. €) και ενσωμάτωση μέρους αυτού στο δημόσιο χρέος της χώρας. Επίσης, οι τράπεζες επενδύουν σε ομόλογα του ελληνικού

δημοσίου (περίπου 20 δισεκ. €), γεγονός το οποίο ενισχύει την κερδοφορία τους, αφού ο ΟΔΔΗΧ (Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους) επαναγοράζει ως εκδότης μέρος των ομολόγων που διακρατούν οι τράπεζες, ώστε να είναι δυνατή η εγγραφή κερδών από αυτές. Κατά συνέπεια, το ελληνικό τραπεζικό σύστημα έχει επιβιώσει μέχρι σήμερα χάρη στη στήριξη του δημοσίου και του ελληνικού λαού. Είναι επίσης σαφές πως το τραπεζικό σύστημα εισφέρει ελάχιστα στην παραγωγική λειτουργία της χώρας, με τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να παραμένουν αποκλεισμένες σε σημαντικό βαθμό από χρηματοδότηση.

Αξονες Προτάσεων

- Συγκρότηση Δημόσιου Τραπεζικού Πυλώνα (Βλ. Παράρτημα V).
- Σύσταση Ανεξάρτητου Ενιαίου Επόπτη για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, για τις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες και για τη λειτουργία της δευτερογενούς αγοράς πιστώσεων (funds & servicers).
- Νέος Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών και διασφάλιση της Διαφάνειας του Χρηματοοικονομικού Συστήματος της Ελλάδας.
- Αλλαγή και ενίσχυση της «μακροπροληπτικής εποπτείας» του Χρηματοοικονομικού Συστήματος της χώρας.

Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας-ΤΧΣ

Το ελληνικό δημόσιο κατέχει, μέσω του ΤΧΣ (Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας) σημαντικά ποσοστά στο μετοχικό κεφάλαιο των ελληνικών τραπεζών (Τράπεζα Αττικής 62,9%, Εθνική Τράπεζα 40,4%, Τράπεζα Πειραιώς 27%, Alpha Bank 9%, Eurobank 1,4%).

Η πρόταση για κατάργηση του ΤΧΣ αφενός θα απαιτήσει σκληρές διαπραγματεύσεις με τον ΕSM οι οποίες δεν πρέπει να αποτελέσουν στόχο ΑΜΕΣΗΣ προτεραιότητας διότι το ΤΧΣ έχει ημερομηνία λήξης την 31.12.2025.

Αντίθετα, προτείνεται ως **άμεση προτεραιότητα** (που δεν θίγει τα «συμφέροντα» του ΕSM), η ακύρωση των όποιων σχεδίων για πώληση των μετοχών που έχει στην κατοχή του το Ελληνικό Δημόσιο και η πλήρης άσκηση των δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου, ως μετόχου, σύμφωνα με τον Ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιριών (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει).

Η παραπάνω πρόταση είναι εφικτή αν ληφθεί υπόψιν ότι μετά την ψήφιση του Ν. 4941/2022, στην τελευταία έκθεση μεταπρογραμματικής εποπτείας (Νοέμβριος 2022) δεν υπάρχει σχετική αναφορά στο ΤΧΣ (π.χ. προθεσμίες για την «αποεπένδυση», υλοποίηση συγκεκριμένων μέτρων κλπ).

Άμεσα: Τροποποίηση του Ν. 3864 (ΦΕΚ Α' 119/21.07.2010) με κατάργηση των τροποποιήσεων του Ν. 4941/2022 (ΦΕΚ Α' 113/16.06.2022) και ειδικότερα του άρθρου 3 που προβλέπει στο σκοπό του ΤΧΣ την αποτελεσματική διάθεση των μετοχών ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων που κατέχει σε πιστωτικά ιδρύματα, «η οποία συντελείται βάσει στρατηγικής αποεπένδυσης, με συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα οριστικής και πλήρους υλοποίησης, ο οποίος προσδιορίζεται, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8, και κατ' αρχήν δεν εκτείνεται πέραν των λήξεων της λειτουργίας του Ταμείου», δηλαδή μέχρι το τέλος του 2025.

«Κόκκινα» Δάνεια

Από τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (Νοέμβριος 2022) προκύπτει η υποχώρηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) συνεχίστηκε, με αποτέλεσμα στο τέλος του α' εξαμήνου 2022 το συνολικό απόθεμα των ΜΕΔ να διαμορφωθεί σε 14,9 δισεκ. Ευρώ (10,1% του συνόλου των τραπεζικών δανείων), μειωμένο κατά 19,0% ή 3,5 δισεκ. ευρώ σε σχέση με το τέλος του 2021. Εντούτοις, το ποσοστό παραμένει ακόμη υψηλό και πολλαπλάσιο του ευρωπαϊκού μέσου όρου (Ιούνιος 2022: 1,8%). Η υλοποίηση των

στρατηγικών των τραπεζών για την αποκλιμάκωση του αποθέματος στηρίχθηκε ως επί το πλείστον στις τιτλοποιήσεις, με χρήση του προγράμματος παροχής εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου (σχέδιο “Ηρακλής”), και στις απευθείας πωλήσεις δανείων στη δευτερογενή αγορά, γεγονός που καθιστά τη συνέχιση των ενεργειών αυτών δυσχερέστερη υπό το πρίσμα των πιέσεων που αναδεικνύονται στην κεφαλαιακή επάρκεια. Επισημαίνεται ότι με στοιχεία 30.6.2022 το συνολικό απόθεμα ΜΕΔ που έχει ενταχθεί σχέδιο ανέρχεται σε 47,9 δισεκ. ευρώ, ενώ το ύψος των χορηγηθεισών εγγυήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο ανέρχεται πλέον σε 18,7 δισεκ. ευρώ.

Με βάση τα παραπάνω τα κρίσιμα ζητήματα όσον αφορά στη διαχείριση των «κόκκινων» δανείων εντοπίζονται στην προστασία των δανειοληπτών των οποίων τα δάνεια έχουν μεταφερθεί στις εταιρείες διαχείρισης, στον τρόπο διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχουν απομείνει στις τράπεζες και στη λήψη μέτρων για την αποφυγή εμφάνισης νέας γενιάς «κόκκινων» δανείων λόγω της αύξησης των επιτοκίων.

- **Αλλαγή νομοθετικού πλαισίου για την αυστηροποίηση του ελέγχου λειτουργίας των εταιρειών διαχείρισης με στόχο:**
 - Να θεσπιστούν ειδικές διατάξεις για την υποχρέωση πρόταξης ρύθμισης αναδιάρθρωσης στον δανειολήπτη και την απαγόρευση ένταξης στον «Ηρακλή» δανείων με υποθήκη πρώτης κατοικίας.
 - Να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των δανειοληπτών. Δεν μπορεί να είναι χειρότερη η ρύθμιση των «κόκκινων» δανείων από τις εταιρείες διαχείρισης σε σύγκριση με αυτή των τραπεζών.
 - Να σταματήσουν οι κερδοσκοπικές πρακτικές (π.χ. μη ενημέρωση δανειοληπτών για το υπόλοιπο του δανείου, μη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων για ρύθμιση κλπ.).
 - Να περιοριστεί η καταχρηστική πρακτική των εταιρειών διαχείρισης να προβαίνουν σε πλειστηριασμούς όταν εκτιμούν ότι θα αποκομίσουν μεγαλύτερα κέρδη.
 - Ενίσχυση με συγκεκριμένες αρμοδιότητες του ρόλου του τραπεζικού διαμεσολαβητή ώστε να παρεμβαίνει και για τις περιπτώσεις καταχρηστικής συμπεριφοράς των εταιρειών διαχείρισης.
- **Αλλαγές στον πτωχευτικό κώδικα:**
 - Επαναφορά της προστασίας της πρώτης κατοικίας υπό όρους.
 - Δημιουργία πλαισίου συνολικής διαχείρισης των κόκκινων δανείων (δημόσιο/τράπεζες/ιδιώτες) με στόχο την εξεύρεση συνολικής λύσης.
 - Επανεξέταση μέτρων που δεν αποτελούν μόνιμη λύση για τους δανειολήπτες (π.χ. η δέσμευση του ακινήτου και η παραμονή του δανειολήπτη ως ενοικιαστή, που όμως δεν δημιουργεί καμία προοπτική ανάκτησης του ακινήτου). Στόχος του νέου μοντέλου πρέπει να είναι – μεταξύ άλλων - η ρεαλιστική πιθανότητα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.
 - Αλλαγή του πλαισίου για την κήρυξη πτώχευσης (ποιος μπορεί να κινησει διαδικασία, για ποια ποσά, υπό ποιους όρους)

Για την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα

- Αναβάθμιση και πλήρης αξιοποίηση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (ΕΑΤ).
- Περιφερειακή οργάνωση με τη δημιουργία υποκαταστημάτων αρχικά στις πρωτεύουσες των 12 Περιφερειών (πλην Περιφέρειας Αττικής).
- Ενίσχυση σε ανθρώπινο δυναμικό.
- Διεύρυνση αρμοδιοτήτων ιδιαίτερα στον τομέα της διαχείρισης προγραμμάτων των ευρωπαϊκών ταμείων με έμφαση στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Μεταφορά της Μονάδας Ωρίμανσης Έργων από το ΤΑΙΠΕΔ.

- Πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίων με την έκδοση ομολόγων – ανταγωνιστική προς τις εμπορικές τράπεζες λειτουργία για τη «διόρθωση» των επιτοκίων καταθέσεων και δανείων.
- Δυνατότητα αγοράς από την ΕΑΤ μέρους των χρεών των βιώσιμων επιχειρήσεων μέσω της έκδοσης εγγυημένων ομολόγων, ώστε να διασφαλίζεται η ρευστότητα και η βιωσιμότητά τους και να κατευθύνονται σε πιο παραγωγική λειτουργία.
- Ενίσχυση των στοχευμένων χρηματοδοτήσεων για τη στήριξη επενδυτικών σχεδίων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, για την άσκηση αντικυκλικής πολιτικής σε περιόδους ύφεσης, τη στήριξη αναπτυξιακών σχεδίων της τοπικής και περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, κ.ά.

Μικρομεσαία επιχειρηματικότητα

Γενικές διαπιστώσεις

1. Η παρουσία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ) κατέχει ειδικό βάρος στην ελληνική κοινωνικοοικονομική δομή. Μάλιστα, το ιδιαίτερο στοιχείο της ελληνικής περίπτωσης είναι ότι το μεγαλύτερο «πλήθος» των ΜμΕ μπορεί να χαρακτηριστεί ως «**επιχειρήσεις μινιατούρες**», δηλαδή, επιχειρήσεις με συνολική απασχόληση έως και 4 άτομα.
2. Το 2020 οι πολύ μικρές επιχειρήσεις (έως και 10 άτομα προσωπικό) συγκέντρωναν το 53,7% της συνολικής απασχόλησης στην οικονομία, ποσοστό το οποίο ακολουθεί πτωτική τάση σε σύγκριση με το 2008 (62,6%). Αντίστοιχα, σε όρους κύκλου εργασιών, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις συγκεντρώνουν μόλις το 29,0% του κύκλου εργασιών του συνόλου της οικονομίας εξαιρουμένου του αγροτικού τομέα. Τέλος, ο απόλυτος αριθμός των πολύ μικρών επιχειρήσεων την περίοδο 2008-2017 μειώθηκε κατά 24,6%.
3. Αντίθετες κινήσεις διαπιστώνονται στα μεγέθη των μεγαλύτερων επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις με περισσότερα από 10 άτομα προσωπικό συγκεντρώνουν διευρυνόμενο τμήμα της απασχόλησης (από 37,4% το 2008, σε 43,5% το 2020) και προκαλούν το 71,0% του κύκλου εργασιών του συνόλου της οικονομίας. Επισημαίνεται ότι η ενίσχυση του ειδικού βάρους των μεγαλύτερων επιχειρήσεων (προσωπικού άνω των 10 ατόμων) οφείλεται αποκλειστικά στην μεγέθυνση των επιχειρήσεων που απασχολούν πάνω από 50 άτομα προσωπικό. Αυτή είναι η μόνη κατηγορία μεγέθους επιχειρήσεων (με κριτήριο την απασχόληση), η οποία το 2020 απασχολούσε περισσότερους εργαζόμενους σε σχέση με το 2008. Παράλληλα, σε απόλυτα μεγέθη ο αριθμός των μεγαλύτερων επιχειρήσεων κατά την περίοδο 2008-2017 αυξήθηκε κατά 60,3%.
4. Φαίνεται να **έχει εδραιωθεί ένας έντονος δυσιμός** μεταξύ των πολύ μικρών και των μεγαλύτερων επιχειρήσεων (ειδικά των πολύ μεγάλων). Πρόκειται για ένα φαινόμενο το οποίο είχε ενεργοποιηθεί από τα μέσα της δεκαετίας του '90, ωστόσο προκύπτει πως η περίοδος της μακράς ύφεσης (2008-2015) επιτάχυνε την παραπάνω διαδικασία. Σε απόλυτα μεγέθη, η απασχόληση στις πολύ μικρές επιχειρήσεις (έως 10 άτομα προσωπικό) υπολείπεται των προ της κρίσης επιπέδων κατά περίπου 800 χιλιάδες άτομα (ισχύει αυτό;;;). Το φαινόμενο αυτό δεν μπορεί να αποδοθεί στη μεγέθυνση αυτών των επιχειρήσεων, αφού η απασχόληση και στην αμέσως μεγαλύτερη κατηγορία (11-19 άτομα προσωπικό) επίσης υπολείπεται των προ κρίσης επιπέδων κατά 114,9 χιλιάδες άτομα. Κατά συνέπεια, φαίνεται πως το ειδικό βάρος των πολύ μικρών επιχειρήσεων υποχωρεί τόσο σε σχέση με το σύνολο της οικονομίας όσο και σε απόλυτα μεγέθη. Από τα παραπάνω τεκμαίρεται η ανάγκη αναπροσαρμογής των πολιτικών και των εργαλείων στήριξης, ειδικά των πολύ μικρών επιχειρήσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί ένας ελάχιστος αποδεκτός «πλουραλισμός μεγέθους» και να διασφαλιστούν οι όροι ανταγωνισμού στην αγορά.

Το κυριότερο πρόβλημα των ΜμΕ είναι αυτό της ρευστότητας. Ο ουσιαστικός αποκλεισμός από το τραπεζικό σύστημα (μόνο το 17% των δανείων πάει σε μικρές επιχειρήσεις) έχει καταστήσει τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης το μοναδικό εργαλείο χρηματοδότησης των αναγκών της.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται:

- i. **Θεσμοθέτηση αφορολόγητου ορίου**, ανάλογο με τους μισθωτούς, για όσους απασχολούν μέχρι 5 άτομα προσωπικό.
- ii. **Κατάργηση τέλους επιτηδεύματος** σε απασχολούμενους σε έναν ή δυο αντισυμβαλλόμενους εργοδότες και το εισόδημα τους προέρχεται μόνο από αυτόν/αυτούς.
- iii. **Κατάργηση της προκαταβολής φόρου** για τους συνεπείς.
- iv. **Διαγραφή χρεών σε εφορία και ασφαλιστικά ταμεία** που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας ή και σοβαρές ρυθμίσεις (οι ρυθμίσεις αποτελούν έμμεση ενίσχυση ρευστότητας)
- v. **Ουσιαστική εκκίνηση του θεσμού των μικροχρηματοδοτήσεων** (microfinance) με επιδότηση επιτοκίου από την Αναπτυξιακή Τράπεζα.

Αναφορικά με το αναπτυξιακό

1. Θα πρέπει να συμφωνήσουμε ότι και οι μικρές επιχειρήσεις (λιγότερο από 9 μισθωτούς) θα πρέπει να ενταχθούν με κάποιο τρόπο στη συζήτηση για το μοντέλο ανάπτυξης. Η μετάβαση σε ένα μοντέλο «ποιοτικής ανάπτυξης» μπορεί να συμπεριλάβει τις micro επιχειρήσεις.
2. Σε κάθε περίπτωση, οι μΜΕ δεν αποτελούν έναν ενιαίο όλον. Στη λογική αυτή, τα οριζόντια μέτρα δεν είναι παραγωγικά. Χρειάζεται μια σειρά από διαφοροποιήσεις (κλαδικές, χωρικές κ.λπ.)
3. Είναι κρίσιμα τα φορολογικά κίνητρα για συνέργειες (clusters) επιχειρήσεων, με τη δημιουργία μιας νέας νομικής μορφής η οποία δεν θα έχει μονάχα οικονομική διάσταση αλλά θα διασφαλίζει την οικονομική δημοκρατία εντός της.
4. Σχεδιασμός στοχευμένων χωρικών και κλαδικών δράσεων (π.χ να συνδεθεί κάποια παραγωγική μεταποιητική δραστηριότητα που έχει δειλά ξεκινήσει με το εμπόριο, τις μεταφορές και τον τουρισμό). Μόνο έτσι θα μπορέσει ο τουρισμός να γίνει πολλαπλασιαστής της ελληνικής οικονομίας
5. Η υποστήριξη των μΜΕ απέναντι στα megatrends της διεθνούς οικονομίας (ψηφιακός και πράσινος μετασχηματισμός) είναι κρίσιμης σημασίας.
6. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός δεν είναι μια ουδέτερη διαδικασία καθώς αυξάνει το χάσμα μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων. Οι ευρωπαϊκοί πόροι (ΕΣΠΑ 2021-2027 και RRF) θα πρέπει να υποστηρίξουν το σχέδιο μιας δίκαιης μετάβασης της ελληνικής επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο της ΕΕ.
7. Υπάρχει και μια ομάδα μικρών επιχειρήσεων που αξιοποιούν ή και παράγουν τεχνολογία αιχμής. Αυτές επίσης θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με λιγάκι διαφορετική ματιά.

Δημόσια Περιουσία – Δημόσια Αγαθά – Ιδιωτικοποιήσεις

Δημόσια Περιουσία

Η ΕΕΣΥΠ (το Υπερταμείο) πρέπει να μετεξελιχθεί σε Οργανισμό Στρατηγικής Διαχείρισης της Δημόσιας Περιουσίας, με ενισχυμένο αναπτυξιακό ρόλο, θεσμική συνεργασία με την Αναπτυξιακή Τράπεζα και επενδυτικό σκέλος προσανατολισμένο στην ελληνική οικονομία. Με αυτό τον τρόπο, μπορεί να αποτελέσει ισχυρό εργαλείο πολιτικής για τη διαχείριση δημόσιων υποδομών, εταιρειών, δικτύων και περιουσιακών στοιχείων που είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος. Θα μπορούσε, επίσης, να είναι ο φορέας μέσω του οποίου θα πραγματοποιηθεί η ανάκτηση του πλειοψηφικού πακέτου της ΔΕΗ.

Ωστόσο, τόσο η διατήρηση των μετοχών της ΕΥΔΑΠ και της ΕΥΑΘ (οι οποίες, σύμφωνα με πρόσφατη απόφαση του ΣτΕ, και υπό τις παρούσες θεσμικές και νομικές συνθήκες πρέπει να επιστρέψουν στον έλεγχο του δημοσίου), όσο και η επί της ουσίας διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος όσον αφορά τις υπόλοιπες εταιρείες που βρίσκονται στο χαρτοφυλάκιό της, απαιτούν σημαντικές αλλαγές:

- **Τροποποίηση του ιδρυτικού νόμου και Κανονισμού Λειτουργίας** ώστε ο δημόσιος, έλεγχος να εκτείνεται, πέραν της εποπτείας, στην ουσιαστική διαχείριση του μετοχικού κεφαλαίου των Δημόσιων Επιχειρήσεων. Αυτό απαιτεί διαπραγμάτευση με τους θεσμούς, που θα ήταν σκόπιμο να γίνει υπό το πρίσμα των νέων δικαστικών αποφάσεων, και προκειμένου να μην καταστεί η Εταιρεία κενό κέλυφος μετά την εφαρμογή των συνταγματικών απαιτούμενων ενεργειών.

- **Δημιουργία πλαισίου συνεργασίας με την Αναπτυξιακή Τράπεζα** και ενίσχυση της σύνδεσης του Στρατηγικού Σχεδίου της ΕΕΣΥΠ με την Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική και την Στρατηγική Καινοτομίας.
- **Ενίσχυση των διοικητικών υπηρεσιών του Δημοσίου** όσον αφορά τις διαδικασίες διαβούλευσης με την Εταιρεία στο πλαίσιο του Μηχανισμού Συντονισμού
- **Ενίσχυση της λογοδοσίας και της διαφάνειας της Εταιρείας**, με περισσότερες δημόσιες αναφορές και έλεγχο από το Κοινοβούλιο
- **Διάθεση των οικονομικών στοιχείων της Εταιρείας** και των άμεσων και λοιπών θυγατρικών της στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και στις υπόλοιπες αρμόδιες υπηρεσίες του Δημοσίου.

Δημόσια Αγαθά

Το Δ για την Αριστερά, σε ό,τι αφορά τη Δημόσια Περιουσία και τα Δημόσια αγαθά, δεν αποτελούν απλά ένα μοντέλο διαχείρισης αλλά στοιχείο της ιδεολογικής της ταυτότητας. **Ο ΣΥΡΙΖΑ κινείται σε μία ριζικά αντίθετη κατεύθυνση αναδεικνύοντας τόσο το ρόλο και τη σημασία του δημόσιου συμφέροντος σε ότι αφορά τη δημόσια περιουσία, όσο και αναγνωρίζοντας το ρεύμα και το νερό ως δημόσια κοινωνικά και ανθρώπινα αγαθά και όχι ως αντικείμενα εμπορευματικής εκμετάλλευσης με σκοπό το κέρδος**, με παράλληλη αναγνώριση της ανάγκης ουσιαστικής αναβάθμισης της λειτουργίας των υπηρεσιών.

Η πολιτική της Ν.Δ. στα χρόνια της δικής της διακυβέρνησης κινήθηκε στον αντίποδα του δικού μας πολιτικού σχεδίου από την πρώτη στιγμή ανάληψης της κυβέρνησης. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε:

- την παράδοση της διοίκησης των Ε.Λ.Π.Ε. στους ιδιώτες απεμπολώντας τα δικαιώματα του Δημοσίου στην άσκηση διοίκησης.
- Ιδιωτικοποίησε πλήρως τη Δ.Ε.Η., μειώνοντας το ποσοστό του Δημοσίου μετατρέποντας το σε μειοψηφικό.
- Προσπάθησε να ιδιωτικοποιήσει έμμεσα βασικές λειτουργίες της Ε.Υ.Δ.Α.Π. όπως αυτή με το Ε.Υ.Σ. μέσω Σ.Δ.Ι.Τ. που τελικά αποφεύχθηκε λόγω της αρνητικής απόφασης του Σ.Τ.Ε.
- Με πρόφαση την εξυγίανση των Δ.Ε.Υ.Α. ψηφίζει το ν 4951/2022 που προβλέπει την σύμπραξη μέσω Σ.Δ.Ι.Τ. ιδιωτών για τη διαχείριση λυμάτων και αποβλήτων. Στην ουσία εισάγει με έμμεσο τρόπο την ιδιωτικοποίηση των εταιρειών ύδρευσης και αποχέτευσης των δήμων.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, από τα χρόνια της διακυβέρνησης του και εν μέσω μνημονιακών δεσμεύσεων, έθεσε ως πρωταρχικό στόχο τη διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα τους, προτάσσοντας μια ενιαία στρατηγική διαχείρισης με στόχο τη δημιουργία οικονομικής και κοινωνικής αξίας. Αυτό ήταν το πλαίσιο της σύστασης ενός ενιαίου φορέα διαχείρισης της δημόσιας περιουσίας στην Ελλάδα, αντικείμενο του οποίου, όπως αποτυπώνεται στον ιδρυτικό του νόμο, είναι η δημιουργία δημόσιας αξίας, με στρατηγικό στόχο την απεμπλοκή από το δόγμα των ιδιωτικοποιήσεων τόσο στο επίπεδο της χάραξης οικονομικής πολιτικής, όσο και στο επίπεδο της ανάκτησης της αποτελεσματικότητας και της σημασίας της δημόσιας ιδιοκτησίας.

Με την Προγραμματική του Συνδιάσκεψη του Ιουλίου του 2021, αλλά και με το πρόσφατο Συνέδριο του, συγκεκριμενοποίησε το πολιτικό του σχέδιο, βασικές πλευρές του οποίου είναι:

- **Ενίσχυση του ρόλου και του ελέγχου του δημοσίου** και της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών.
- **Κατάργηση του ΤΑΠΠΕΔ**, και μεταφορά του χαρτοφυλακίου του στη μητρική εταιρεία/ενιαίο φορέα διαχείρισης.
- **Ενίσχυση της λειτουργίας του «Μηχανισμού Συντονισμού»** μεταξύ του δημοσίου, των διοικήσεων των δημόσιων επιχειρήσεων και της διοίκησης του ενιαίου φορέα διαχείρισης για την καλύτερη, υπεύθυνη και αποτελεσματικότερη διαχείριση του χαρτοφυλακίου του.
- **Προώθηση ενός νέου μοντέλου διοίκησης των δημόσιων επιχειρήσεων** στη βάση πρακτικών που έχουν αναπτύξει οι νέες δημόσιες και δημοτικές επιχειρήσεις που έχουν ιδρυθεί σε χώρες όπως η Γαλλία και η Γερμανία.
- **Καταγραφή της ακίνητης περιουσίας** και αξιοποίηση αυτής που είναι εμπορική.

Για τούτο η νέα προοδευτική κυβέρνηση ειδικά σε ότι αφορά τα δημόσια αγαθά θα κινηθεί στην υλοποίηση

του δικού της πολιτικού σχεδίου με στόχο:

- **την ενίσχυση του δημόσιου χαρακτήρα του ενιαίου φορέα διαχείρισης της δημόσιας περιουσίας** και ενίσχυση άμεση ή έμμεση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών.
- **Την ανάκτηση της πλειοψηφίας εκεί που είναι εφικτό μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών και άσκησης δικαιώματος της διοίκησης εκεί που είναι μειοψηφία.**
- **Κατάργηση όλων των νόμων που ψηφίστηκαν από το 2019** και μετά από τη Ν.Δ. που αποσκοπούν στην ιδιωτικοποίηση της λειτουργίας άμεσα ή έμμεσα των εταιρειών ύδρευσης και αποχέτευσης.
- **Ακύρωση κάθε προσπάθειας επιβολής ρυθμιστικής αρχής στο νερό**, ειδικά τώρα η 135275/19.05.2017 απόφαση της διυπουργικής Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (γνωστής ως ΚΥΑ τιμολόγησης νερού) ακυρώθηκε από το Σ.Τ.Ε. με την 2519/2022 απόφαση του και επανασύσταση της Γραμματείας Υδάτων όπως είχε συσταθεί επί ΣΥΡΙΖΑ.
- **Συμμόρφωση με όλες τις αποφάσεις του Σ.Τ.Ε. που αφορούν την Ε.Υ.Δ.Α.Π. και την Ε.Υ.Α.Θ.**
 - Ανάκτηση λειτουργιών που σήμερα ασκούνται από ιδιώτες ειδικά στις εταιρείες ύδρευσης και αποχέτευσης, λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες του εγχειρήματος και προχωρώντας σε όλες τις απαιτούμενες προσαρμογές.
 - Ανάπτυξη ιδιαίτερα για την Ε.Υ.Δ.Α.Π. Α.Ε. και όχι μόνο, νέων δραστηριοτήτων που θα στοχεύουν στη μείωση του ενεργειακού κόστους που λόγω της κρίσης έχει εκτοξευτεί με κατασκευή φωτοβολταϊκών πάρκων και υδροηλεκτρικών έργων.
 - Αξιοποίηση της τεχνογνωσίας της Ε.Υ.Δ.Α.Π. για συνεργασίες με Δ.Ε.Υ.Α. με στόχο την εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία τους.
 - Επέκταση της σύμβασης μεταξύ Δημοσίου και Ε.Υ.Δ.Α.Π. Α.Ε. για τη συντήρηση και λειτουργία του Ε.Υ.Σ. ισόχρονη με τη σύμβαση που ισχύει σήμερα για το κόστος του αδιύλιστου νερού δηλαδή για τουλάχιστον είκοσι χρόνια.
- Νομοθετικές παρεμβάσεις όπου κρίνεται απαραίτητο για την **ανανέωση του ήδη γερασμένου και ελλειπούς λόγω μνημονίων προσωπικού**, με άμεσες προσλήψεις μέσω Α.Σ.Ε.Π. σε θέσεις κάλυψης πάγιων αναγκών κυρίως νέων επιστημόνων.
- **Τιμολογιακή πολιτική** που δεν θα λειτουργεί αρνητικά στα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων από τη μία, και από την άλλη θα λαμβάνει υπόψη της τις οικονομικές δυσκολίες που βιώνει η κοινωνική πλειοψηφία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

I. Πολιτικές στην Κοινότητα – Αυτοδιοικητική πολιτική

Αστική Χωροταξική Πολιτική

Η κρίση επαναπροσδιόρισε τον χαρακτήρα των ελληνικών πόλεων και κυρίως των μεγάλων αστικών κέντρων (Αθήνα- Θεσσαλονίκη). Η υποβάθμιση της ζωής και της καθημερινότητας εντείνεται μετά την κατάρρευση των κοινωνικών υποδομών -τους καθώς και την απουσία ολοκληρωμένης πολεοδομικής πολιτικής και έργων ανανέωσης του αστικού ιστού. Στο πλαίσιο έντονων αναδιαρθρώσεων του αστικού χώρου, η νεοφιλελεύθερη πολιτική προωθεί τον κατ' εξαίρεση- αποσπασματικό σχεδιασμό με κύριο επισπεύδοντα τον ιδιωτικό τομέα. Πρόσφατες μεταλλαγές και η αναδιάρθρωση του αστικού χώρου, εντείνουν τις χωρικές και κοινωνικές ανισότητες σε μια περίοδο επάλληλων κρίσεων που οδηγούν σε ένταση της φτώχειας και συρρίκνωση του δημόσιου χώρου και των αστικών κοινών.

Για την αριστερά, η συγκυρία απαιτεί επανεξέταση της πολιτικής για την πόλη στη βάση ενός σύγχρονου κοινωνικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού με αιχμή μια ενεργητική πολιτική στους παρακάτω τομείς:

I. Τον ολοκληρωμένο πολεοδομικό σχεδιασμό που:

- αντιμετωπίζει τις χωρικές ανισότητες και αποκλεισμούς και επικαιροποιεί τα εργαλεία του στη βάση των σύγχρονων αστικών και περιβαλλοντικών φαινομένων (gentrification, τουριστικοποίηση κ.α.).
- προβλέπει την ισόρροπη ανάπτυξη χρήσεων γης και λειτουργιών
- ενισχύει μέσω της τοπικής διακυβέρνησης την δημοκρατία μέσα από συμπεριληπτικές διαδικασίες συμμετοχής των πολιτών και διαδικασίες συμμετοχικού σχεδιασμού με κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που να τις κατοχυρώνει σε επίπεδο Δήμου και δημοτικών κοινοτήτων.
- συνδέει τον χωρικό σχεδιασμό (αναπλάσεις) με προγράμματα ανάπτυξης και χρηματοδοτικά εργαλεία.

II. Ολοκληρωμένη πολιτική για τη κατοικία σε σχέση με τα σύγχρονα αστικά φαινόμενα (π.χ. αστικός τουρισμός) με τη δημιουργία δομών διακυβέρνησης σε τοπικό επίπεδο για:

- την συγκρότηση παρατηρητηρίου που παρακολουθεί τις εξελίξεις στο στεγαστικό τοπίο
- την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων για την δημιουργία νέου στεγαστικού αποθέματος και την ανανέωση του υπάρχοντος (κοινωνική κατοικία)
- τον έλεγχο και περιορισμό της βραχυχρόνιας μίσθωσης
- την παρακολούθηση και τον περιορισμό της κερδοσκοπίας στα ακίνητα με χωρική αναφορά

II. Περιβάλλον/ Πράσινο και δημόσιοι χώροι:

- διαφύλαξη αδόμητων χώρων, αναγνώριση σημασίας πράσινων χώρων στην εποχή της κλιματικής κρίσης
- ενίσχυση της δημοτικής συγκοινωνίας και της βιώσιμης κινητικότητας
- διαχείριση απορριμμάτων/ κυκλική οικονομία

III. Κοινωνική Πολιτική

Ενίσχυση των πόρων και ανακατεύθυνση της πολιτικής της τοπικής αυτοδιοίκησης με έμφαση στον κοινωνικό και αστικό εξοπλισμό:

- σχολεία, παιδικοί σταθμοί, δημοτικά ιατρεία, λέσχες φιλίας, κέντρα για την προστασία ευάλωτων ομάδων
- δημιουργία υποδομών που διευκολύνουν την καθημερινότητα και τη ζωή στη πόλη

II. Ενδεικτικές Δράσεις ΟΦΥΠ

Δημιουργείται το Ενιαίο Δίκτυο Υπηρεσιών Φροντίδας Υγείας-Πρόνοιας στην κοινότητα (ΟΦΥΠ), με στόχο την παροχή υπηρεσιών ολοκληρωμένης φροντίδας στην πλειοψηφία των πολιτών. Το Δίκτυο θα συντονίζει και θα ελέγχει τις υψηλού επιπέδου δωρεάν δημόσιες υπηρεσίες φροντίδας υγείας - πρόνοιας και κοινωνικής αλληλεγγύης που παρέχονται από το κράτος, τις Περιφέρειες και τους Δήμους, αλλά και τις αντίστοιχες του ιδιωτικού κοινωνικού και επιχειρηματικού τομέα, που θα λειτουργούν υπό ενιαίο πλαίσιο λειτουργίας. Ο νέος αυτός δημόσιος βραχίονας:

α. ενημερώνει τον πολίτη για όλες τις υπηρεσίες και παροχές που δικαιούται να λάβει από το κράτος,

από τη γέννησή του και καθόλη τη διάρκεια της ζωής του, ανάλογα με την περίπτωση και τις ανάγκες του, σε θέματα υγείας και πρόνοιας, όποτε προκύπτουν.

β. συντονίζει τις υφιστάμενες πολιτικές, δομές, δράσεις και υπηρεσίες **ως προς τον κοινό τόπο των τομέων υγείας και πρόνοιας**, όπως η φροντίδα πρόληψης υγείας και πρόωμης ανίχνευσης αναπτυξιακών δυσχερειών στα παιδιά από δομές της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, η συμπληρωματική στη θεραπευτική αγωγή του Οικογενειακού Γιατρού φροντίδα, το «Βοήθεια στο Σπίτι» τα Κέντρα Κοινότητας με τα Κέντρα Στήριξης Οικογένειας και τα Κέντρα Ολοκληρωμένης Φροντίδας Ηλικιωμένων, τα Κέντρα Αποκατάστασης κλπ.

Το δίκτυο ΟΦΥΠ παρέχει ασφάλεια στον πολίτη γιατί γνωρίζει ότι το κράτος θα του καλύπτει τις ανάγκες του, τόσο σε επίπεδο κοινωνικής προστασίας, όσο και σε θέματα υγείας, όποτε προκύπτουν, συντονισμένα και οργανωμένα. Συγχρόνως, το κράτος, ανταποκρίνεται έτσι στα δικαιώματά του πολίτη και εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του ως οργανωμένη Πολιτεία.

Το ΟΦΥΠ υλοποιεί την προγραμματική θέση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ για τον κοινωνικό μισθό, δηλαδή την ελάφρυνση του πορτοφολιού των πολιτών με τις δωρεάν υπηρεσίες υγείας-πρόνοιας που σήμερα πληρώνουν οι ίδιοι.

Βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει, μεταξύ άλλων είναι :

- Κοινωνικές και γεωγραφικές ανισότητες και αποκλεισμός.
- Αποασυλοποίηση και πρόληψη της ιδρυματοποίησης
- Χαμηλά επίπεδα πρόληψης και περιστασιακής υγειονομικής και κοινοτικής φροντίδας.
- Δημογραφικές αλλαγές (αύξηση 3^{ης} και 4^{ης} ηλικίας έναντι νεολαίας, μεγάλη θνησιμότητα πριν τα 70, χαμηλή ποιότητα διαβίωσης άνω των 65).
- Αλλαγή του χάρτη των παθήσεων με το κέντρο βάρους να μετατοπίζεται προς τις χρόνιες και εκφυλιστικές νόσους.

1. Για το Παιδί

Εφαρμογή, μέσω των ΤΟΜΥ και των οικογενειακών παιδιάτρων, της πρόωμης ανίχνευσης αναπτυξιακών δυσκολιών στους βρεφονηπιακούς σταθμούς. Η συνέχεια μπορεί να απαιτεί διάφορες υπηρεσίες και παροχές. Ο ΕΜ συντονίζει τις δομές υγείας και πρόνοιας κάθε στιγμή και δίνει πρόσβαση, σε κάθε φάση της διάγνωσης, της παρακολούθησης και της αποκατάστασης, σε παροχές και υπηρεσίες για τη συγκεκριμένη περίπτωση (ιατρικές πράξεις, επίδομα ΟΠΕΚΑ, λογοθεραπείες, εργοθεραπείες, ψυχολογική στήριξη, ΚΔΑΠΑμεΑ κ.λπ)

2. Για τον ανάπηρο

α. Προσωπικός Βοηθός (πilotικό πρόγραμμα) και Εργαλεία Αξιοπρέπειας

Εξασφάλιση προσωπικού φροντιστή ή βοηθού, ανάλογα με το είδος της αναπηρίας και σε 24ωρη βάση εάν αυτό επιβάλλεται, για 70.000 ωφελούμενους που έχουν βεβαίωση από τις υγειονομικές υπηρεσίες των ΚΕΠΑ, και εργαλεία αξιοπρέπειας (τεχνητά μέλη, αμαξίδια κλπ) σε όλους τους δικαιούχους χωρίς επιβαρύνσεις (κατάργηση της συμμετοχής).

β. Προσβάσιμες Γειτονίες σε 20 πόλεις (πilotικό πρόγραμμα)

Σε 20 περιοχές πόλεων σε όλη την Ελλάδα, 8 στην περιφέρεια Αττικής και 12 από τις υπόλοιπες περιφέρειες, με προτεραιότητα σε υποβαθμισμένες γειτονίες, πραγματοποιούνται έργα βελτίωσης της προσβασιμότητας, προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης και αυτόνομη κινητικότητα των βεβαιωμένων αναπήρων σε αυτές.

3. Για τον ηλικιωμένο

Δημιουργία Κέντρων Ολοκληρωμένης Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΟΦΗΛΙ) σε κάθε δήμο για αξιοπρεπή, ασφαλή ζωή στην κοινότητα. Πρόκειται για τις διοικητικές δομές που είχαμε εντάξει στο ΕΣΠΑ το 2018 σε 150 δήμους, που θα επεκταθούν σε όλους τους δήμους όπου υπάρχουν ή θα δημιουργηθούν Κέντρα Κοινότητας. Σύνδεσή τους με υπηρεσίες υγείας μέσω συστήματος παρακολούθησης, εντοπισμού και τηλεϊεudoποίησης σε περίπτωση ανάγκης σε 24ώρη βάση (κόκκινο κουμπί ζωής).

4. Βοήθεια στο Σπίτι

Επεκτείνεται ως πάγια υπηρεσία των δήμων το πρόγραμμα κοινής δράσης «Βοήθεια στο Σπίτι» και στελεχώνεται από επαγγελματίες υγείας και πρόνοιας, για την ολιστική στήριξη του κάθε ωφελούμενου (πρόληψη, περίθαλψη, αποκατάσταση, ψυχολογική στήριξη, συντήρηση σπιτιού, αγορά τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης κλπ).

Ψηφιακός μηχανισμός συντονισμού Ενιαίου Δικτύου ΟΦΥΠ

Το Δίκτυο θα λειτουργεί βάσει ενός Ψηφιακού Εθνικού Μηχανισμού. Η ραχοκοκαλιά του ΕΜ περιλαμβάνει μητρώα πολιτών, μητρώα υπηρεσιών και δομών και μητρώα παροχών και δράσεων υγείας-πρόνοιας. **Αρθρώνεται σε 3 επίπεδα: κεντρικό κράτος, Περιφέρειες και Δήμοι και εκτείνεται σε τρεις τομείς ευθύνης:**

1. **Αποκλειστικές αρμοδιότητες των δύο διακριτών τομέων (υγείας και πρόνοιας).** Στο επίπεδο αυτό, στα μητρώα έχουν διακριτή πρόσβαση μόνον οι υπηρεσίες και δομές του κεντρικού κράτους, των Περιφερειών και των Δήμων που αφορούν την υγεία ή οι αντίστοιχες που αφορούν την Πρόνοια, χωρίς καμία ενδοεπικοινωνία ή αλληλεπίδραση
2. **Αρμοδιότητες αλληλοσυμπληρούμενες, ταυτόχρονες ή διαδοχικές.** Πρόκειται για την παροχή, ταυτόχρονη ή διαδοχική, υπηρεσιών φροντίδας υγείας σε πρόσωπα ωφελούμενα ήδη από υπηρεσίες πρόνοιας, ή το αντίστροφο, την παροχή υπηρεσιών φροντίδας στην κοινότητα για πρόσωπα που αντιμετωπίζουν ή αντιμετώπισαν πρόβλημα υγείας και χρήζουν φροντίδας και αποκατάστασης. Στο επίπεδο αυτό, υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση στα μητρώα υγείας από τις υπηρεσίες πρόνοιας και αντίστροφα, μόνο ως προς τα στοιχεία εκείνα που θα αποτελέσουν το ερέθισμα για την εμπλοκή του άλλου τομέα. Για παράδειγμα, υπάρχει ψηφιακά η δυνατότητα το Κέντρο Κοινότητας να μπορεί να «δει» μόνον ένα πεδίο στον ηλεκτρονικό φάκελο του πολίτη όπου ο θεράπων γιατρός έχει γνωματεύσει για θέμα αναπηρίας, υπηρεσίες αποκατάστασης ή εργαλεία αξιοπρέπειας, ενώ όλα τα προσωπικά δεδομένα του ασθενούς δεν είναι ορατά. Αντίστοιχα, ο γιατρός της πρωτοβάθμιας υγείας θα έχει πρόσβαση μόνο σε πεδίο που παραπέμπει έναν, π.χ. μοναχικό ανάπηρο στις υπηρεσίες του λόγω διαπίστωσης προβλήματος υγείας.
3. **Κοινές αρμοδιότητες, υπηρεσίες και δομές.** Στο Δίκτυο ΟΦΥΠ υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας νέων υπηρεσιών ή αναμόρφωσης υφιστάμενων που θα φροντίζουν τον πολίτη με μια ολιστική αντίληψη, και σε θέματα υγείας, και σε θέματα κοινωνικής προστασίας (π.χ. ενισχυμένο «Βοήθεια στο Σπίτι» με κινητές ιατρικές και νοσηλευτικές ομάδες, ειδικούς ψυχοκοινωνικής στήριξης και φροντιστές του οικιακού περιβάλλοντος και της προμήθειας τροφίμων και βασικών αγαθών). Στην περίπτωση αυτή, οι κοινές υπηρεσίες και δομές θα είναι καταγεγραμμένες στα μητρώα του ΕΜ και οι απασχολούμενοι σε αυτές θα έχουν πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία των ωφελουμένων τους.

Είναι προφανές από τα παραπάνω ότι ο ΕΜ ΟΦΥΠ δεν καταργεί την αυτονομία και τις αρμοδιότητες του κάθε Τομέα, διαχειριζόμενος μόνον τις δράσεις και υπηρεσίες που απαιτούν σύμπραξη ή αλληλοδιαδοχή του Τομέα Υγείας και του Τομέα Πρόνοιας.

Ο πολίτης, με βάση τα προσωπικά του διαπιστευτήρια (πχ. στοιχεία taxis), έχει πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες για τις διατιθέμενες υπηρεσίες υγείας-πρόνοιας σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο και τους όρους χορήγησής τους. Συγχρόνως, οι δομές που υποδέχονται τον πολίτη ενημερώνουν ψηφιακά το σύστημα του ΕΜ για τη λήψη παροχών και υπηρεσιών. Έτσι, υπάρχει εμφάνιση, σε πραγματικό χρόνο, όλων των υπηρεσιών και δράσεων υγείας και πρόνοιας και των ωφελουμένων τους ανά την επικράτεια στα τρία επίπεδα (κράτος

και αυτοδιοίκηση α΄ και β΄ βαθμού), με την διαβαθμισμένη πρόσβαση που περιγράφηκε παραπάνω. Έτσι επιτυγχάνεται η συντονισμένη εφαρμογή πολιτικών και η ταχεία αξιολόγησή τους από το κεντρικό κράτος, τις Περιφέρειες και τους Δήμους, ώστε να γίνονται έγκαιρα οι αναγκαίες προσαρμογές.

Οι κεντρικές μονάδες του ψηφιακού ΕΜ ΟΦΥΠ λειτουργούν στα δύο βασικά Υπουργεία, Υγείας και Πρόνοιας, συνδέοντας το κεντρικό κράτος (Υπουργεία) και τους φορείς που εποπτεύουν (ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ), καθώς και τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Β΄ Βαθμού. Τα Κέντρα Κοινότητας, θα αξιοποιηθούν ως ακροτελεύτια σημεία του Εθνικού Μηχανισμού Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής (ΕΜΚΕ) που σήμερα λειτουργούν σε 245 δήμους και πρόθεσή μας είναι να επεκταθούν σε όλους τους δήμους,. Ομοίως θα αξιοποιηθούν τα Περιφερειακά Παρατηρητήρια του ΕΜΚΕ), που συγκεντρώνουν τα στοιχεία από τα Κέντρα Κοινότητας κάθε Περιφέρειας.

Προϋποθέσεις λειτουργίας του ψηφιακού συστήματος του ΕΜ ΟΦΥΠ είναι:

- α) η δημιουργία, εντός των Κέντρων Κοινότητας που εκτός των 245 υφιστάμενων θα επεκταθούν σε όλους τους Δήμους, Κέντρου ΟΦΥΠ με πρόσθετο προσωπικό που θα απασχολείται αποκλειστικά με το Δίκτυο και τον ΕΜ
- β) η ολοκλήρωση του ηλεκτρονικού φακέλου υγείας για το σύνολο του πληθυσμού από τη στιγμή της γέννησης, όπως είχε σχεδιάσει η ΗΔΙΚΑ Α.Ε. και
- β) η καταγραφή όλων των υφιστάμενων δομών, ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, που παρέχουν υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας

Το ηλεκτρονικό σύστημα του ΟΦΥΠ, θα έχει τη δυνατότητα συνδυασμού όλων των στοιχείων της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης του κάθε δικαιούχου και να τον ενημερώνει για τις δυνατότητες παροχής υπηρεσιών που αρμόζουν σε αυτά τα στοιχεία.

III. Παιδεία & Έρευνα

- ο Προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας κάθε παιδιού, αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας.
- ο Παιδαγωγική και κοινωνική στήριξη των παιδιών με αυξημένες ανάγκες, προαγωγή της αλληλεγγύης και συμπερίληψης.
- ο Δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης σε πανεπιστημιακά Τμήματα με αναβάθμιση του απολυτηρίου και καθιέρωση της Γ΄ Γενικού Λυκείου ως τάξης κυρίως προετοιμασίας.
- ο Στήριξη και εκσυγχρονισμό της επαγγελματικής εκπαίδευσης
- ο Ενίσχυση της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης
- ο Στήριξη των δομών μεταδευτεροβάθμιας ΕΕΚ. Διετή προγράμματα στα ΑΕΙ.
- ο Κυρίαρχο ρόλο του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, δημοκρατία και διάλογος σε όλες τις εκφάνσεις της σχολικής ζωής. Μείωση του γραφειοκρατικού φόρτου σε βάρος του παιδαγωγικού έργου.
- ο Ανανέωση και ενίσχυση των συνεργειών στα ΠΕΚΕΣ, κατάργηση του μονοπρόσωπου Συμβούλου Εκπαίδευσης-Επιθεωρητή και της ατομικής αξιολόγησης.
- ο Μόνιμους διορισμούς για την πλήρη κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών. Μείωση του αριθμού μαθητών/τριών ανά τμήμα
- ο Επιμόρφωση για όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας και δωρεάν μεταπτυχιακές σπουδές.
- ο Υπαγωγή όλων των δομών της ιδιωτικής εκπαίδευσης στην αποκλειστική εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας
- ο Κατάλληλα κτίρια και επαρκή εξοπλισμό με αξιοποίηση και των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης
- ο Νέο νομοθετικό πλαίσιο, ώστε τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και τα Ερευνητικά Κέντρα (ΕΚ) να αποτελούν πυλώνες για ένα νέο παραγωγικό μοντέλο, που προάγει την δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη, την προάσπιση της δημοκρατίας και την κοινωνική συνοχή.
- ο Ενίσχυση των ΑΕΙ και ΕΚ με νέες μόνιμες θέσεις και με στόχο τον διπλασιασμό τόσο των μελών ΔΕΠ και των ερευνητών, όσο και της χρηματοδότησης. Αύξηση τουλάχιστον κατά 15% του διοικητικού προσωπικού τους.

- ο Προστασία του πανεπιστημιακού ασύλου και των ακαδημαϊκών ελευθεριών. Κατάργηση της «πανεπιστημιακής αστυνομίας».
- ο Ενίσχυση των βιβλιοθηκών και αξιοποίηση των ψηφιακών δυνατοτήτων για τα πανεπιστημιακά συγγράμματα
- ο Αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των μελών ΔΕΠ με βάση και την νομολογία του ΣτΕ.
- ο Αποκατάσταση της αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι. με θεμέλιο την αντιπροσωπευτικότητα και με την συμμετοχή όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στην ανάδειξη των οργάνων.
- ο Αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου της ΕΘΑΑΕ(τι είναι αυτό;). Αποσύνδεση της χρηματοδότησης των Α.Ε.Ι. από την αξιολόγηση
- ο Εθνικό Σχέδιο Φοιτητικής Στέγης και Μέριμνας. Δημόσια χρηματοδότηση της πρακτικής άσκησης
- ο Οικοδόμηση Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας, επαναφορά της ΓΓΕΚ από το Υπουργείο Ανάπτυξης στον φυσικό της χώρο.
- ο Γενναία αύξηση της δημόσιας δαπάνης για την έρευνα. Ενίσχυση του ΕΛΙΔΕΚ και άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων.
- ο Αντιμετώπιση του brain drain και της επισφάλειας των νέων επιστημόνων, υποψήφιων διδασκόντων και μεταδιδασκόντων ερευνητών.
- ο Σύνδεση επαγγελματικών προσόντων με την ακαδημαϊκή αναγνώριση του τίτλου σπουδών.
- ο Απόδοση επαγγελματικών δικαιωμάτων στους αποφοίτους όλων των πανεπιστημιακών Τμημάτων.
- ο Αναδιάρθρωση της ΓΓ Θρησκευμάτων και μεταφορά αρμοδιοτήτων της στα κατά περίπτωση αρμόδια υπουργεία. Η αρμοδιότητα για την Εκκλησιαστική Εκπαίδευση παραμένει στο Υπουργείο Παιδείας.

Εμβληματικές πρωτοβουλίες για την Έρευνα

Επέκταση των πρωτοβουλιών της Πολιτείας για δημιουργία Εθνικών Δικτύων εξειδικευμένων επιστημόνων και ερευνητικών φορέων, με εξασφαλισμένη δημόσια χρηματοδότηση σε τομείς που αφορούν υπάρχουσες ή επικείμενες κοινωνικές προκλήσεις: Κλιματική κρίση και ενεργειακό ζήτημα, Ιατρική του μέλλοντος (Ιατρική Ακριβείας και εξατομικευμένες θεραπείες), κοινωνικές διαστάσεις της Πανδημίας, νέες τεχνολογίες στην Αγροδιατροφή, Κβαντικές Τεχνολογίες και Τεχνητή Νοημοσύνη, 4^η Βιομηχανική Επανάσταση και κοινωνικές επιπτώσεις, θέσπιση Παρατηρητηρίου Δημοκρατίας και Δικαιωμάτων. Αυτά τα Εθνικά Δίκτυα θα προετοιμάζουν έγκαιρα προτάσεις στρατηγικής για την επιστημονική διαχείριση αναδυόμενων προκλήσεων και θα καθιστούν τη χώρα συνδιαμορφωτή των προτεραιοτήτων στους αντίστοιχους τομείς διεθνώς.

Ελλάδα, διεθνές κέντρο Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμού

Αξιοποίηση του γνωσιακού κεφαλαίου της χώρας και της πολιτισμικής της κληρονομιάς για την ανάδειξη της Ελλάδας ως διεθνές κέντρο Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμού.

IV. Ιδιωτικοποιήσεις

Οι ιδιωτικοποιήσεις θα αποτελέσουν, και πάλι, ένα από τα κρίσιμα ζητήματα που θα κληθεί να αντιμετωπίσει μια μελλοντική κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ. Με διαφορετικούς όρους σε σύγκριση με την περίοδο 2015 – 2019 αλλά με την ίδια κρισιμότητα για την επιτυχία του συνολικού προγράμματος. Μπορεί η ιδιωτικοποίηση κρίσιμων δημόσιων επιχειρήσεων και υποδομών να έχει ολοκληρωθεί, αλλά η κυβέρνηση της ΝΔ επιχειρεί μέχρι τέλους την έμμεση ιδιωτικοποίηση (βλέπε εργολαβίες, κοινωνική ασφάλιση, υγεία, παιδεία, πολιτισμός).

ΤΑΙΠΕΔ

Η ακύρωση του διαγωνισμού για την ιδιωτικοποίηση του Οργανισμού Λιμένα Αλεξανδρούπολης απέδειξε ότι οι δεσμεύσεις της χώρας για ιδιωτικοποιήσεις δεν είναι γραμμένες σε πέτρα, παρόλο που η συγκεκριμένη ιδιωτικοποίηση περιλαμβανόταν και στις δεσμεύσεις της χώρας στα πλαίσια της ενισχυμένης εποπτείας. Με

δεδομένο ότι η λήξη της διάρκειας του ΤΑΙΠΕΔ είναι η 01.07.2026 προτείνω την άμεση «απορρόφηση» του ΤΑΙΠΕΔ από την ΕΕΣΥΠ με δύο εξαιρέσεις: τη Μονάδα Ωρίμανσης Έργων που προτείνω να ενταχθεί στην Αναπτυξιακή Τράπεζα και την Αρχή Σχεδιασμού Λιμένων που προτείνω να καταργηθεί. Επιχειρήματα για την «απορρόφηση»: Το μικρό ύψος των μέχρι σήμερα εσόδων από τις ιδιωτικοποιήσεις (2011 – 2023: 11.508 εκατ. (συμβασιοποιημένα) – 8.182,6 εκατ. (καταβεβλημένα), η «αποψίλωση» των περιουσιακών στοιχείων που έχουν απομείνει στο χαρτοφυλάκιο του ΤΑΙΠΕΔ μετά τις αθρόες μνημονιακές ιδιωτικοποιήσεις και την αλλαγή της συγκυρίας σε παγκόσμιο επίπεδο μετά τις δύο κρίσεις (πανδημία και ενεργειακή).

ΕΕΣΥΠ

Βραχυπρόθεσμα, αντικατάσταση του εποπτικού συμβουλίου της ΕΕΣΥΠ από κοινοβουλευτική επιτροπή στην οποία θα μεταφερθεί το σύνολο των αρμοδιοτήτων του εποπτικού συμβουλίου, αφού γίνει η απαραίτητη προσαρμογή, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες που απαιτούν «άμεσες» αποφάσεις ή άπτονται καθαρά διοικητικών θεμάτων οι οποίες προτείνω να μεταφερθούν σε διυπουργική επιτροπή (Οικονομικών και αρμόδιος υπουργός).

Μεσοπρόθεσμα η εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας για τη συγχώνευση της ΕΕΣΥΠ με την Αναπτυξιακή Τράπεζα είναι αναγκαία.

1. Ανάκτηση δημοσίων επιχειρήσεων

Το εγχείρημα είναι πολύ δύσκολο με δεδομένες τις δεσμεύσεις της χώρας (ευρωπαϊκές συνθήκες και δανειακή σύμβαση). Άμεση προτεραιότητα είναι η ανάκτηση της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου της ΔΕΗ για την οποία η προετοιμασία για την επιλογή της μεθόδου θα πρέπει να ξεκινήσει άμεσα εξετάζοντας σε πρώτη φάση τις συμφωνίες για τους όρους με τους οποίους έγινε η τελευταία αύξηση του μ.κ. που οδήγησε στη μείωση στο 34,12% του ποσοστού του Ελληνικού Δημοσίου στην εταιρεία (δεύτερος μεγαλύτερος μέτοχος το fund CVC Capital Partners με 10%).

2. Θεσμοί ρύθμισης

Αν η ανάκτηση των δημοσίων επιχειρήσεων και υποδομών που έχουν ιδιωτικοποιηθεί είναι πολύ δύσκολη, η δημιουργία ή αναβάθμιση των ρυθμιστικών αρχών σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας (ενδεικτικά: μεταφορές, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες) μπορεί να αντισταθμίσει την κυριαρχία του ιδιωτικού κεφαλαίου σε αυτούς τους τομείς. Ενδεικτικά, αναφέρων τη Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων που το έργο της «ανάγκασε» την κυβέρνηση της ΝΔ να της αφαιρέσει όλες τις αρμοδιότητες.

V. Για τον δημόσιο τραπεζικό πυλώνα

Ο μετασχηματισμός του ελληνικού τραπεζικού συστήματος την περίοδο 2010 – 2014 είχε ως αποτέλεσμα τη σημερινή ολιγοπωλιακή δομή (υψηλότερο βαθμό συγκέντρωσης τραπεζικού κεφαλαίου μεταξύ των κρατών – μελών της Ε.Ε.). Με δεδομένη λοιπόν την ολιγοπωλιακή μορφή αγοράς που επικράτησε στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, είναι προφανής πλέον η ανάγκη μιας «δημόσιας παρουσίας» στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, η οποία θα αποτρέψει τις υφιστάμενες «τιμολογιακές» και λοιπές «συντρέχουσες πρακτικές». Κατά συνέπεια, η συγκρότηση ενός «δημόσιου πυλώνα» στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας αποτελεί κυρίαρχο ζητούμενο. Διευκρινίζεται ότι δεν πρόκειται για κρατικοποίηση, αλλά γίνεται «άσκηση δικαιώματος», σύμφωνα με τον κ.ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιριών (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει). Στόχος είναι η απόκτηση πλειοψηφικού μεριδίου και συνεπώς του management μίας συστημικής τράπεζας μέσω των μετοχών που σήμερα κατέχει το ΤΧΣ. Η εν λόγω τράπεζα, δραστηριοποιούμενη εντός του κοινού ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου:

- θα αποτρέπει εναρμονισμένες πολιτικές των συστημικών τραπεζών, αποτρέποντας την κερδοσκοπία μέσω της διαφοράς στα επιτόκια δανείων – καταθέσεων και την είσπραξη προμηθειών τραπεζικών εργασιών,
- θα χρηματοδοτεί στη βάση συγκεκριμένου αναπτυξιακού σχεδίου,
- θα κατευθύνει τα χρηματοδοτικά εργαλεία στην πραγματική οικονομία, δίνοντας έμφαση στη βιώσιμη ανάπτυξη των ΜμΕ,
- θα ασκεί πολιτική προσανατολισμένη στο δημόσιο συμφέρον για τη διαχείριση των κόκκινων δανείων.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία αλλά και το στοιχείο ότι στην Εθνική Τράπεζα μοναδικός μέτοχος με ποσοστό μεγαλύτερο του 5% είναι το ΤΧΣ (40,4%), προτείνεται ως στόχο άμεσης προτεραιότητας η επιλογή της Εθνικής Τράπεζας ως δημόσιας τράπεζας διότι:

1. Διαθέτει καλύτερα θεμελιώδη από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες.
2. Παρά τις σημαντικές αλλαγές στη σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού και της ιεραρχίας, εξακολουθεί να διαθέτει την «κουλτούρα» δημόσιας τράπεζας.
3. Εξακολουθεί να έχει την εικόνα «μεγάλης φίλης» καθώς δεν έχει απωλέσει την εμπιστοσύνη των συναλλασσόμενων (ιδιωτών και επιχειρήσεων).

VI. Άμεσα μέτρα για τη μείωση του κόστους αγροτικής παραγωγής

- ο Μη καταβολή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στο πετρέλαιο για αγροτική χρήση σε όλους τους παραγωγούς
- ο Επιδότηση στην αγορά ζωοτροφών
- ο Επιδότηση στην αγορά λιπασμάτων
- ο Χρηματοδότηση – Ρευστότητα. Χορήγηση μικροπιστώσεων έως 25.000€
- ο Δημόσιο – ισχυρό σύστημα ελέγχων για αντιμετώπιση φαινομένου ελληνοποιήσεων και διακίνησης αγροτικών προϊόντων στη μαύρη αγορά
- ο Διπλασιασμός της κρατικής επιχορήγησης στον ΕΛΓΑ

Αλλαγή κανονισμού ΕΛΓΑ ώστε να διατηρηθεί ο Δημόσιος και Αλληλέγγυος χαρακτήρας του αλλά ταυτόχρονα να καταστεί κοινωνικά δίκαιος και πραγματικά αρωγός στο εισόδημα του παραγωγού με θεσμοθέτηση της προκαταβολής αποζημιώσεων.

Μεσο-μακροπρόθεσμα μέτρα

Νέα ΚΑΠ: Ανασχεδιασμός και ανακατεύθυνση των πόρων για την στήριξη των ασθενέστερων και πιο ευάλωτων αγροτών και ενίσχυση της ανθεκτικότητας και ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής γεωργίας με δράσεις όπως:

- Ηλικιακή ανασύνθεση του αγροτικού πληθυσμού
- Στήριξη σε συνεργατικά σχήματα
- Σχεδιασμός μέτρων για αύξηση αποθηκευτικών χώρων και ανάπτυξη του logistic στον αγροτικό τομέα
- Δημιουργία και στήριξη βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού της αγοράς
- Προγράμματα προώθησης ελληνικών προϊόντων, μέσω συνεργατικών σχημάτων
- Φορολόγηση υπερκερδών και πάταξη της αισχροκέρδειας
- Αγροτικά χρέη. Ρύθμιση οφειλών ΤΧΣ. Άμεση άρση κατασχέσεων, διαγραφή τόκων και μακροχρόνια ρύθμιση αποπληρωμών των δανείων της πρώην Αγροτικής Τράπεζας

Θεσμοθέτηση της διμερούς ισόποσης χρηματοδότησης του ΕΛΓΑ από τους παραγωγούς και το Ελληνικό Δημόσιο, με δυνατότητα συγχρηματοδότησης από ΕΕ.

- Νομοθετική παρέμβαση για την επίλυση του προβλήματος της εξεύρεσης εργατών γης, με παροχή κινήτρων ενσωμάτωσης στις τοπικές κοινότητες υποδοχής
- Ενίσχυση της συμμετοχής των εγχώριων αγροτικών προϊόντων στην αλυσίδα αξίας με ιδιαίτερη έμφαση στην απορρόφηση τους από τον τουρισμό και την εστίαση, μέσω θέσπισης κινήτρων (τοπικές αλυσίδες).
- Έμφαση στην εκπαίδευση και ενίσχυση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και αποτελεσματική προσέλκυση νέων παραγωγών.

Ο συνδυασμός των παραπάνω προτάσεων με πρωτεύοντα το ρόλο των ελέγχων σε όλα τα επίπεδα, μπορεί να μειώσει το κόστος παραγωγής και να αυξήσει το εισόδημα των παραγωγών με παράλληλη αποκλιμάκωση των τιμών καταναλωτή.

VII. Διεκδίκηση γερμανικών οφειλών

Ο ΣΥΡΙΖΑ – Π.Σ. προτείνει την εκπόνηση και υλοποίηση ενός σχεδίου εθνικής στρατηγικής για τη διεκδίκηση των Γερμανικών Οφειλών, σύμφωνα με τον «οδικό χάρτη» της Έκθεσης – Πόρισμα της Διακομματικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, που υιοθέτησε η Βουλή στις 17/4/2019.

Τη στιγμή που η Γερμανία αρνείται πεισματικά κάθε διαπραγμάτευση με τη χώρα μας, διεκδικούμε:

- Κατάργηση του τέλους δικαστικού ενσήμου για τις αγωγές αποζημίωσης για τα εγκλήματα που διέπραξαν οι ναζιστικές-φασιστικές δυνάμεις την περίοδο της Κατοχής
- Κατάργηση του άρθρου 923/1936 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, κατάλοιπο της δικτατορίας του Μεταξά, που θέτει τις αμετάκλητα αναγνωρισμένες αξιώσεις αποζημίωσης των θυμάτων υπό την αίρεση του εκάστοτε Υπουργού Δικαιοσύνης,
- Επικύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ για τη Μη Παραγραφή Εγκλημάτων Πολέμου και Εγκλημάτων κατά της Ανθρωπότητας, που έχει τεθεί σε ισχύ από το 1970.
- Προώθηση συνεργειών με τις ομάδες Γερμανών νομικών, ιστορικών, συνταγματολόγων και γερμανικών οργανώσεων που υποστηρίζουν τη διεκδίκηση των οφειλών.
- Προσφυγή του Ελληνικού Δημοσίου σε διεθνή δικαιοδοτικά όργανα, όπως: Στο Διαιτητικό Δικαστήριο του άρθρου 28 της Συμφωνίας του Λονδίνου το 1953 «περί εξωτερικών γερμανικών χρεών».

Όσο δεν αποδίδεται δικαιοσύνη για τα εγκλήματα πολέμου και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, όσο δεν τιμωρούνται οι θύτες και δεν αποζημιώνονται τα θύματα, ανοίγει ο δρόμος για την επανάληψή τους.